

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEPHONE: LUDlow 5-9500

VOL. LIV Price 10 c.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, VASARIS - FEBRUARY 11, 1970

Nr. 35

RUSŲ DĖMESYS JAV GYVENIMUI

Isteigtas naujas, JAV klausimams, Institutas Mokslų akademijoje — Maskvoje pasirodė žurnalas JAV klausimams svarstyti

VYT. ALSEIKA, Spec. "Draugo" korespondentas N. Yorke

Nauja dirva "amerikanistams"

Š. m. sausio mėn. pabaigoje Maskvoje pasirodė naujas žurnalas — mėnraštis, pavadintas "SSA: Ekonomika, Politika, Ideologija". Pirmos trys raidės reiškia "Sojedinionijy Staty Ameriki" arba JAV. Tai naujojo Instituto sovietų Mokslų akademijoje organas — Instituto uždavinys esąs domėtis, tyrinėti JAV klausimus ir ne tik ūkio, bet ir politikos, ideologijos srityse.

Tai naujo dėmesio Amerikai išraiška ir savotiškas laimėjimas vadinamiems "amerikanistams". Dabar jie jau turi platformą, kurioje galės pakankamai plačiai, žinoma, marksistinė ideologija nuspalvintai, reikšti savo mintis, išvedžiotimus ar ir kelionų JAV-se išspūdžius rašyti.

Pridugrtina, kad naujasis žurnalas — pats pirmasis Sovietijoje, skirtas tik vieno krašto klausimams svarstyti.

Kels eilinio sovietinio skaitytojo dėmesį

Pagaliau, to žurnalo pasirodymas dar igralina spėti, kad JAV-bėmis, jų įvairiaspalviu gyvenimu susidomėjo ne tik žurnalistai ar žmonės, ta gyvenimo seka, bet tai liudija ir rimtą politinių įstaigų ar pareigūnų dėmesį.

Šis 136 psl., su mėlynai baltu viršeliu žurnalas, atrodo, galės kelti ir eilinio sovietų skaitytojo susidomėjimą, nes jis, be marksistinės ideologijos pabrėžimo ar pūtimo, dar galės rasti tai, kas šiap ligšiol jam nebuvo prieinama. Čia turima galvoje pradėta, dalimis spausdinti Theodore H. White veikalą apie tai, kaip 1968 m. JAV-se buvo "padarytas" prezidentas (The Making of the President: 1968).

"Amerikanistai" primena sovietologus

Maskviniai JAV žinovai arba "amerikanistai" (jų žodžiais tariant,) primena Vakaruose gyvenančius sovietologus, taigi, Sovietų Sąjungos klausimais besidominčius, rašančius, studijuojančius ir, ne vienu atveju, laisvai vartojančius rusų kalbą. Jų kolegų Maskvoje puikiai kalba ir skaito angliskai, ne vienas jų yra buvęs JAV-se.

Kai kurie tų žinovų ar specialistų turi saitus su žinomomis sovietų šeimomis. Štai, vienas jų — Sergio A. Mikojan, buvusio aukšto Maskvos pareigūno sūnus. Kiti, tai Anatolij A. Gromyko, ilgamečio Maskvos užsienio politikos praktinio vadovo, sūnus ar min. pirmininko A. Kosyginio dukterė, Liudmila Gvišjani su vyru Džermanu. Liudmila prieš porą metų lankėsi JAV-se, anuomet Kosyginui turėjus žinomąjį pokalbį su buv. prezidentu L. B. Johnsonu Glassboro miestyje.

1968 m. Akademijos rėmuose isteigtas AJV reikalams instituta, tie "amerikanistai" jau turi savo židinį Chlebyny perulok, pačiame Maskvos centre, 19 amžiaus pastate.

Lankėsi sen. E. McCarthy ir Humphrey

Institutui vadovauja veržlus, buvęs partijos Centro komiteto narys, Jurij A. Arbatov, jau sugėbęs į darbą įtraukti įvairius amerikinio gyvenimo žinovus. Institutas numato greitai laiku pradėti leisti knygas bei brošiūras apie JAV. Pagaliau, tas "amerikinis" židinys jau virsta tam

tikru forumu, kur rengiami diskusiniai vakarai su amerikiečiais. Ten lankėsi ir diskutavo su rusiškaisiais specialistais b. viceprezidentas H. Humphrey ir sen. Eugene McCarthy. Rūpės tirti JAV "imperializmą..."

Nikolaj N. Inozemcev pirmoje žurnalo laidoje aiškina: kodėl reikia domėtis JAV klausimais. Esą, jau pats reikalas "stiprinti komunizmo pozicijas" verčia rūpestingai tirti imperializmą ir, pirmoje eilėje, "amerikinį imperializmą". Be to, reikia kreipti dėmesį į JAV ūkio apraiškas ir, pripažįstama, "būtų didelė klaida per mažai įvertinti mokslo bei technologijos revoliucijos padarinius JAV-se". Dar jiems rūpi tirti dažnai "prieštarą kryptį" JAV politikoje ir, ypač, "vidinių bei išorinių veiksmų įtaką Amerikos politikai". Jie mano, kad reikia iš anksto numatyti ir "pavojus", prie kurių gali vesti amerikinių "imperialistų veiksmai".

Žurnalo vadovai, vis dėlto, mano, kad reikia siekti santykių tarp sovietų ir JAV normalėjimo, bet gi ir priduria (Arbatov), kad, esą, prez. Nixonas dar neįrodė, kad

žiūri nesutarimus užsienio politikoje

Žurnalo vadovai, vis dėlto, mano, kad reikia siekti santykių tarp sovietų ir JAV normalėjimo, bet gi ir priduria (Arbatov), kad, esą, prez. Nixonas dar neįrodė, kad

HUMPHREY PRANAŠAUJA DEMOKRATŲ LAIMĖJIMĄ

WASHINGTONAS. — Buvęs viceprezidentas Humphrey teigia, kad iki kongreso rinkimų šį rudenį Nixonas iš Vietnamo ištrauks dar 75,000 karių. Jo manymu, ateinančiuose rinkimuose svarbiausias diskusijų objektas bus ne Vietnamo karas, bet krašto ekonominė padėtis. Bedarbių skaičius palengva visą laiką didės, o infliacija irgi nesustos, prekių kainos kils.

Pagyrė Nixoną
Humphrey giria Nixoną už jo užsienio politiką, bet turi ką prikišti dėl vidaus reikalų. Nixonas daug ką nudelsia, atidėliojas.

Astronautas Fred W. Haise praktikuojasi su gręžimo mašina. Taip jam reikės gręžti mėnulio paviršiuje iki 10 pėdų gylis ir iš ten paaimti medžiagų pavyzdžių.

siekias gerinti abišalius santykius.

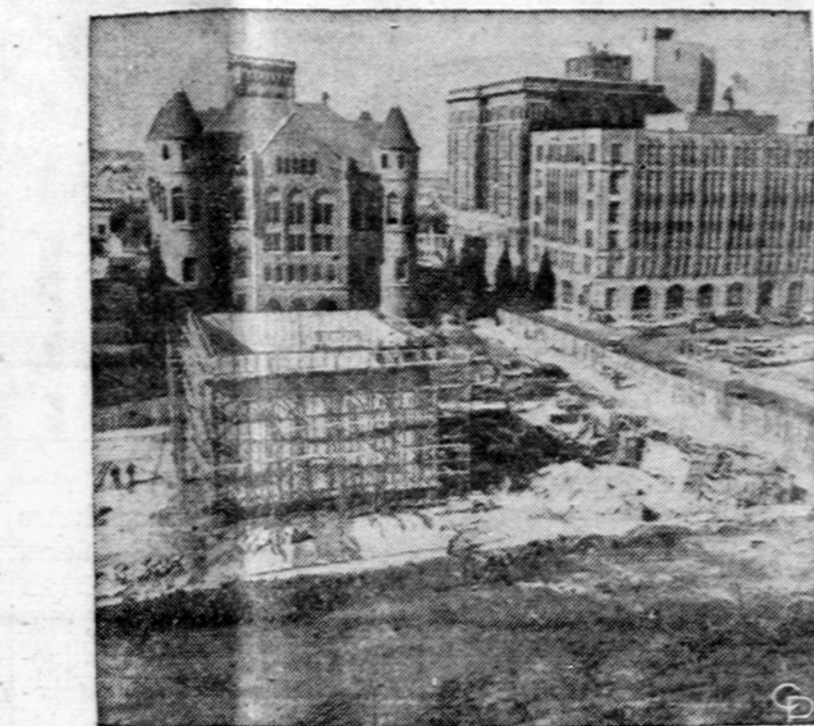
Tie "specialistai", kaip Inozemcev ir Arbatov dar paskelbė spėjimą, girdi, JAV-se vykstančios varžybos ar net kova tarp tų, kurie nori vesti ginklavimosi skatinimą ir ekspansiją politiką ir tų, kurie siektų peržiūrėti JAV užsienio politikos kryptį.

Netruksta ir "J. Panterų" ir erdvės žygių

Naujasis žurnalas idėjo ir JAV komunistų vado, Gus Hall, straipsni, dar svarsto JAV politiką Azijoje, kalba apie greitųjų lėktuvų gamybą ir... aiškina negrų Juodosios Panteros organizacijos siekimus.

Erdvės tyrinėjimų mokslininkas L. Sedov pareiškė pritarius minčiai: sovietams ir amerikiečiams dalintis kaštais laimėjimų erdvėje siekiant.

Žurnalo redaktorius yra Valentin M. Berežkov, dalyvavęs, pokario metu, įvairiose tarptautinėse konferencijose ir dar neseniai redagavęs savaitinį žurnalą, leidžiamą įvairiomis kalbomis. Jo pavaduotojas — Vitalij V. Petrušenko, buvęs Tass agentūros atstovas Washingtone. Žurnalo tiražas dabar siekia 22,000 egz. Tikimasi, kad jis turėsias didėti.

Statomas prezidentui Kennedy paminklas Dallas, Texas. pora blokų nuo tos vietos, kur jis buvo nušautas.

Marokas susirūpinęs Libija

TUNIS. — Antroji Afrikos šalis, kur sustojo Valstybės sekretorius Rogers buvo Tunizija. Nors tai draugiškas kraštas, bet studentai surengė demonstracijas prieš Ameriką ir šūnikavo prieš Rogers. Priežastis, kad Amerika padeda Izraeliui. Dėl tos priežasties Rogers atšaukė savo numatytą vizitą į Tunizijos universitetą, kuris būnant Amerikos pinigais pastatytas.

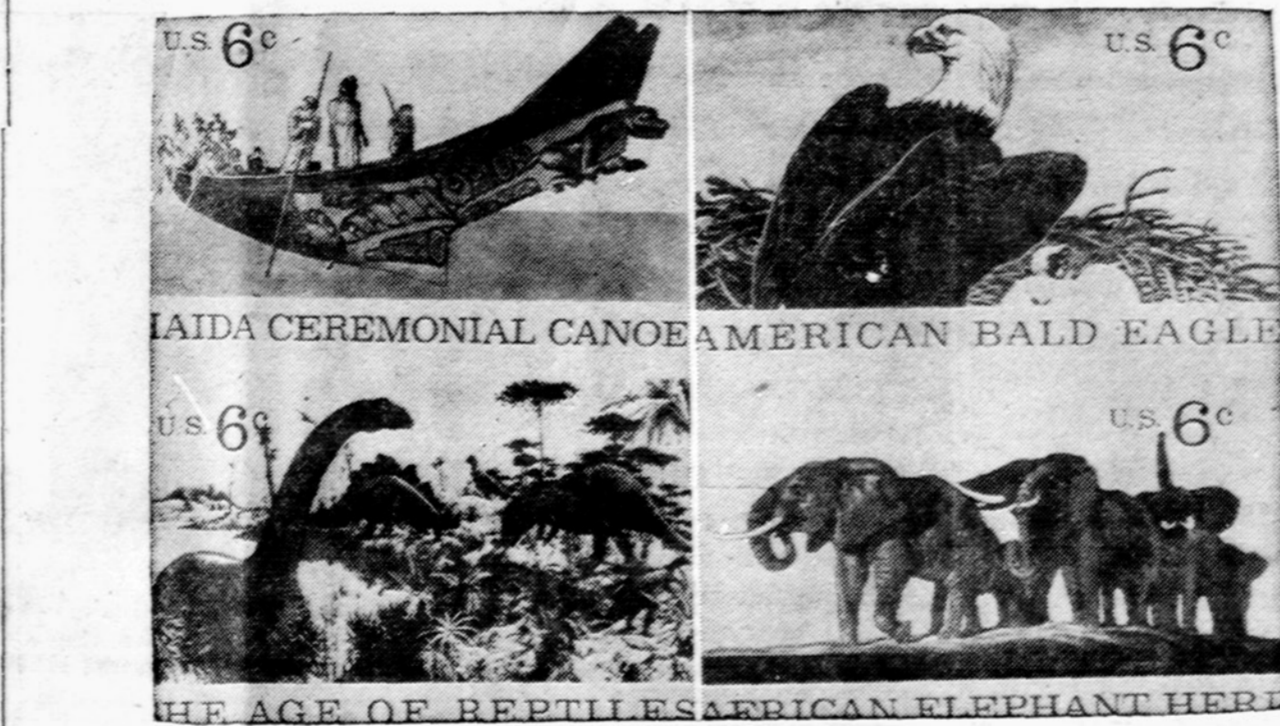
Kurs valstybę arabų pabėgėliams

Prieš tai Maroke Rogers turėjo ilgą pasikabėjimą su ministrininku Laraki. Buvo kalbama apie Libijos vaidmenį Vid. Rytų konflikte. Marokas neslepia susirūpinimo, kad Libija traukiama į Egipto sferą, kartu su naftos ir dujų rezervais. Turėjo ką prikišti ir Amerikai: Amerika nemato problemos, kuri susidaro dėl didelio skaičiaus Palestinos arabų pabėgėlių. Marokas nori pabėgėliams kurti atskirą valstybę. Laraki manymu, Viduriniųjų Rytų klausimo išspręsti, paliekant nuosaly pabėgėlius, neįmanoma.

Marokas neslepia susirūpinimo, kad Libija traukiama į Egipto sferą, kartu su naftos ir dujų rezervais. Turėjo ką prikišti ir Amerikai: Amerika nemato problemos, kuri susidaro dėl didelio skaičiaus Palestinos arabų pabėgėlių. Marokas nori pabėgėliams kurti atskirą valstybę. Laraki manymu, Viduriniųjų Rytų klausimo išspręsti, paliekant nuosaly pabėgėlius, neįmanoma.

Hassan II į Washingtoną

Rogers patvirtino, kad karalius Hassan II priėmė Nixono kvietimą ir Washingtoną lankysis liepos 23 - 24 d.

Ryšium su New Yorko gamtos muziejaus 100 metų sukaktim gegužės 6 d. Pašto departamentas išleis keturis pašto ženklus.

Sniegas užgriovė 200 žmonių

VAL D'ISERE, Prancūzija. — Vakar šitame prancūzų Alpių žiemose kurorte įvyko didelė nelaimė, kai sniego masė nuslinko nuo kalno ir užvertė porą viešbučių. Jau pirmomis valandomis buvo priskaičiuota 48 žuvusieji. Nelaimė įvyko pusryčių metu, kai prie stalų sėdėjo 200 svečių. Sniegas pasipylė iš Dome Mountain 10,000 pėdų aukščio kalno. Kai kuriuos svečius užgriuvo sėdinčius automobiliuose.

MASKVA. — Sovietų užsienio reikalų ministris Gromyko priėmė kvietimą ir dalyvaus V. Vokietijos ambasados pietuose. Tai laikoma ženklu, kad vokiečių sovietų pasikabėjimai vyksta gerai.

Kam užgavėnės, kam bėdos

NEW ORLEANS. — Tradicinis užgavėnių karnavalas į New Orleansą sutraukia kasmet tūkstančius lankytojų ir dalyvių. Šiomet jis buvo ypač triukšmingas. Buvo areštuota bent 350 asmenų už visokias piktas išdaiigas, ir jie buvo laikomi kalėjime iki karnavalo pabaigos. Kaip policija praneša, šiomet į miestą buvo atvykę tūkstančiai neatsakingų jaunų žmonių, kurie neturėjo net kur miegoti, triukšmavo ir ieškojo bėdų.

VATIKANAS. — Paulius VI privačioj audiencijoj priėmė Amerikos ambasadorių Italijoj Graham A. Martin. Apie ką juoda šnekėjosi, neskelbiama. Britų karalienės vyras princas Philip lankėsi Amerikoje ir vakar apžiūrino Cape Kennedy raketų įrengimus.

'Lietuva neša sunkią našą' sako senatorius Percy

WASHINGTONAS. — Illinois senatorius Charles H. Percy, ryšium su Vasario 16 d., senatė pasakė, kad, jo žiniomis, Lietuvos religinis ir kultūrinis gyvenimas sistemingai gniaužiamas. Tą daro sovietų valdžia. Savo kalboje paminėjo, kad Lietuvos padėtis yra ypatingai tragiška nuo 1940 metų okupacijos laikų. Narsūs lietuviai vertė simpatijos ir užuojautos visų laisvę mylinčių žmonių. Sen. Percy paminėjo, kad Lietuva žmonių kultūrai didelę duoklę duoda jau nuo 13 amžiaus. Per tą laiką turėjo gerų ir blogų metų, bet paskutiniaisiais metais jos gyvenimas sunkiausias.

Jis pats buvo Vilniuje

"Aš ypatingai susirūpinęs, kad nemaža kunigų netenka leidimų eiti savo pareigas, o kiti apkraunami nepakeliamais mokesčiais. Vilniaus universiteto šv. Jono bažnyčia, nepaprastai gražus pastatas, kurį aš pats esu lankęs ir matęs 1966 metais, greit bus paversta muziejumi.

New Yorkas perdaug kalba

NEW YORK. — Jeigu New Yorkas nori turėti geresnį telefoninį patarnavimą, turi mažiau šnekėti, pareiškė telefonų kompanijos atstovas. Šiais metais žmonės kalba 20% ilgiau nei pernai. Kai linijos perkrautos, sugenda.

jumi. Lietuvių literatūros dėstymas mokyklose tempiamas tik pagal marksizmo - leninizmo standartą. Kauno kunigų seminarijai leidžiama kasmet priimti tik šešis studentus.

"Nepamiršiu jų didžiadvasiškumo"

"Tie dalykai turi būti skelbiami ir žinomi plačiai visam pasauliui, visi turi žinoti, kad Lietuva vis dar neša sunkią našą."

Charles H. Percy

ta. Jie yra verti didelės pagarbos žmonės, ir aš niekad nepamiršiu jų didžiadvasiškumo pačiose sunkiausiose aplinkybėse, kuriose jie dabar gyvena".

Sen. Percy žodis tikrai vertas dėmesio, ir mes jam turime padėkoti.

25 metai nuo Auschwitzo išlaisvinimo

Prieš 25 metus sąjungininkų kariuomenė užėmė Auschwitzą ir išvadavo likusius, dar neišžudytus kalinius, deportuotus iš Prancūzijos. Sukaktis iškilmingai paminėta dalyvaujant Anciens Combattants (buv. karių) ministeriui Henri Duvillard, kuris uždegė amžiną ugnį prie Nežinomojo Kareivio kapo po Arc de Triomphe. Po to minia nuvyko į Salle Pleyel testų minėjimo, kur trumpomis kalbomis rezistentų ir organizacijų atstovai atpasakojo deportuotųjų kryžiaus kelius, pvz., kokie buvo daromi su jais bandymai prieš nužudymą. Kalbėtojai pagerbė heroizmą ir tų asmenų, kurie, nebedami pavojaus savo gyvybei, gelbėjo deportuotus.

Tas sukaktuves minėjo ir Paryžiaus radijas, duodamas plačią apžvalgą ir apie žydų persekiojimą Europoje. Tarpe kraštų, iš kurių jie bėgo (Vokietija, Austrija, Čekoslovakija ir t. t.) buvo paminėta ir Lietuva. Pagal iš vokiečių vyriausybės senesniai gautus, bėgančių nacių išsivežtus iš Paryžiaus Sicherheitspolizei dokumentus, vien tik per paskutinius Paryžiaus okupacijos metus į Auschwitzą buvo išvežta virš 70,000 žmonių, kurių tarpe 376 Lietuvos piliečiai. A. L.

Arabai nežino kur mētyt granatas

MUENCHENAS. — Vakar Muencheno aerodrome arabas metė granatą į keleivį iš Izraelio, kai tas ėjo pro pasų kontrole. Buvo sunkiai sužeistas kontrolierius ir viena moteris, o arabą nušovė policija. Vėlesnėmis žiniomis, arabas, kuris metė granatą, ją taikė į Izraelio Gynybos ministerio Moshe Dayan sūnų, bet sūnus liko nepalietas.

KALENDORIUS

Vasario 11 d.: Pelenų diena, šv. Saturninas, šv. Fidelmija, Algirdas, Mantė.

Vasario 12 d.: Lincoln gimtadienis, šv. Damijonas, šv. Marina, Gintenis, Deimantė. Saulė teka 6.51, leidžias 5.18.

ORAS

Salto, apsiniaukę, temperatūra apie 20 laipsnių.

SIDABRINĖ SUKAKTIS

Lietuvos aukštasis mokslas turi labai senas ir galias tradicijas, kuriomis gali pagrįstai didžiuotis. Jau 1570 m. Jėzuitai įsteigė Vilniuje kolegiją, iš kurios veikiai išriedėjo aukštoji mokykla, 1579 m. vadina ma jau Vilniaus akademija. Šia proga prisiminčiau, kad pirmoji aukštoji mokykla Estijoje, Tartu mieste, įkurta 1632 m., Suomijoje 1640 m., o pirmasis Rusijos universitetas Maskvoje atsirado tik 1775 metais. Nepakęsdami Lietuvos mokslo pranašumo, rusai 1832 m. Vilniaus universitetą uždarė ir visos pastangos jam atkurti nuėjo niekais. Išstius 88 metus rusų okupuota Lietuva savo aukštosios mokyklos neturėjo. Ji turėjo būti tamsi ir juoda.

Lietuvos aukštojo mokslo atkūrimas glaudžiai rišasi su nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymu.

1918.XII.5 Lietuvos valstybės taryba priėmė Vilniaus universiteto statutą. Universitetas turėjo būti atidarytas jau 1919.I.1, kaip senoji Vilniaus universiteto tūsa. Tačiau Lietuvos priešų žygių prieš Lietuvą sutrukdė sumanytą įvykdyti: vyriausybė turėjo rūpintis krašto gyvenimu. Tais pačiais 1919 m. Lenkijos valdžia užgrobė Vilnių ir atidarė savo universitetą, kurio tikslas buvo skieisti lenkų kalbą ir kultūrą jų okupuotose Lietuvos žemėse. Jų įkurta mokslo įstaiga virto pikčiausio lenkų šovinizmo lizdu per išstius 20 metų.

Lietuvos valstybinio universiteto kūrimą tuometinė vyriausybė turėjo kuriam laikui atidėti. Kiek vėliau iš pačios visuomenės iškilo iniciatyva įsteigti laikiną aukštąją mokyklą, kuri laikinai pavaduotų universitetą. Tuo reikalu 1919 m. rugsėjo mėnesį Zigmas Žemaitis įteikė Švietimo ministerijai memorandumą, nurodydamas, kad gausus Lietuvos jaunimo būrys troškė aukštojo mokslo ir kad valstybei tokių žmonių labai reikia. 1919.X.8 suauktas pasitarimas, kuriame dalyvavo 18 žymių kultūrininkų. Netrukus įkurta Aukštųjų mokslų draugija (pirm. P. Matulionis), kuriai ir pavesta įkurti aukštąją mokyklą. Švietimo ministerijai patvirtinus Aukštųjų kursų įstatus, jų vadovu išrinktas Z. Žemaitis, pakviesti pirmieji 20 lektorių. Lietuvos sostinė Vilniui esant lenkų okupuotai, Aukštieji kursai sukurti ir atidaryti Kaune, buv. komercijos mokyklos (vėliau Seimo) salėje 1920 m. sausio 27 d. Tuo tarpu, kai lenkiško Vilniaus universiteto atidarymo iškilmės buvo labai triukšmingos, lietuviai savo aukštąją mokyklą atidarė kukliai. Aukštuosius kursus lankė 522 klausytojai, jų tarpe 244 tikrieji, kiti — laisvieji klausytojai, neturį brandos atestatų. Veikė šeši skyriai (fakultetai): humanitarinis, juridinis, matematikos — fizikos, gamtos, medicinos ir technikos. Lektorių skaičius greitai išaugo ligi 48. Tačiau 1920 m. rudens semestro metu mokslas buvo laikinai nutrauktas, nes dauguma studentų ir lektorių išėjo į frontą prieš Lietuvos žemes puoliančią Lenkijos kariuomenę.

Pirmosios Lietuvos aukštosios mokyklos darbas buvo labai sunkus. Trūko mokslo planų, patyrimo mokslo priemonių patalpų kvalifikuotų lektorių. Paskaitos vyko daugiausia vakarais "Anšros" berniukų gimnazijoje Seimo rūmose.

Nepriklausomos Lietuvos mokslo ir universitetas — mūsų tautos garbė ir pasididžiavimas. Pagarbiai minime šią mokslo įstaigą ir jos kūrėjus.

se paštų valdyboje ir kitur. Trūko lėšų kurių tik po labai didelių pastangų pavykdavo kiek gauti. Šia proga reikia pasidžiaugti kad ir Amerikos 200000 auksinį auka gražiai parėmė pirmąją Lietuvos aukštąją mokyklą.

Aukštieji kursai atliko didelį darbą paruošdami besikuriančiam Lietuvos valstybei pirmuosius specialistus. Jie taip pat paruošė dirvą pirmajam nepriklausomam Lietuvos universitetui.

Lietuvos universiteto įkūrimas, einant vyriausybės planais, turėjo įvykti 1921 m. rudens pradžioje. Švietimo ministerijos paruoštas statusas buvo ministerijų kabinetui pateiktas 1921 m. gegužės mėnesį ir atiduotas steigiamajam seimui svarstyti tų pačių metų rudens sesijai. Tačiau nelaimė seime statuso svarstymas sukėlė daug ginčų, kurie persimetė į spaudą, ir galutinis statuso priėmimas tevyko 1922. III.24, o oficialiai "Vyr. Žiniose" jis paskelbtas tik IV.24 d. Valstybės, visuomenės ir studentijos interesai nebeleido reikalui vilkinti, todėl Lietuvos universitetas atidarytas 1922. II.16, taip pat dar prieš statuso priėmimą. Atidarė respublikos prezidentas Al. Stulginskis, iškilmės dalyvavo min. pirm. E. Galvanauskas, Švietimo ministeris P. Juodakis, vyskupų atstovai, profesoriai, studentai ir visuomenės bei organizacijų atstovai. Pirmieji klausytojai buvo Aukštųjų kursų daugiau kaip 300 studentų.

Nepriklausomo gyvenimo metais Lietuvos universitetas išaugo profesoriais, studentais, laboratorijomis, bibliotekomis, mokslinių pajėgumu. 1930 m. jis pavadintas Vytauto Didžiojo universitetu. Tuo reikalu 1919 m. rugsėjo mėnesį Zigmas Žemaitis įteikė Švietimo ministerijai memorandumą, nurodydamas, kad gausus Lietuvos jaunimo būrys troškė aukštojo mokslo ir kad valstybei tokių žmonių labai reikia. 1919.X.8 suauktas pasitarimas, kuriame dalyvavo 18 žymių kultūrininkų. Netrukus įkurta Aukštųjų mokslų draugija (pirm. P. Matulionis), kuriai ir pavesta įkurti aukštąją mokyklą. Švietimo ministerijai patvirtinus Aukštųjų kursų įstatus, jų vadovu išrinktas Z. Žemaitis, pakviesti pirmieji 20 lektorių. Lietuvos sostinė Vilniui esant lenkų okupuotai, Aukštieji kursai sukurti ir atidaryti Kaune, buv. komercijos mokyklos (vėliau Seimo) salėje 1920 m. sausio 27 d. Tuo tarpu, kai lenkiško Vilniaus universiteto atidarymo iškilmės buvo labai triukšmingos, lietuviai savo aukštąją mokyklą atidarė kukliai. Aukštuosius kursus lankė 522 klausytojai, jų tarpe 244 tikrieji, kiti — laisvieji klausytojai, neturį brandos atestatų. Veikė šeši skyriai (fakultetai): humanitarinis, juridinis, matematikos — fizikos, gamtos, medicinos ir technikos. Lektorių skaičius greitai išaugo ligi 48. Tačiau 1920 m. rudens semestro metu mokslas buvo laikinai nutrauktas, nes dauguma studentų ir lektorių išėjo į frontą prieš Lietuvos žemes puoliančią Lenkijos kariuomenę.

Jaunosios nepriklausomos Lietuvos kartos aukštojo mokslo troškimas buvo toks didelis, kad greitai nebetilpo į vieną universitetą, kad ir su septyniais fakultetais, rėmus. Greita jo buvo įkurta dar keliolika specialiųjų aukštųjų mokyklų. Universiteto reikalams patatyti moderniausiai technikos ir medicinos fakultetų, tyrimo laboratorijų rūmai, didžiulės (daugiau kaip 2000 lovų) universitetų klinikos, atlikti kiti kapitaliniai darbai. Šia proga su apgalvestavimu prisimintina, kad pokario metais, okupacinei valdžiai ypatingai reklamuojant mokslo reikalą, per išstius 25 metus panašios kapitalinės statybos nebuvo atliktos ir vienintelis Lietuvoje Vilniaus universitetas turi tenkintis XVII - XVIII a. statytais pastatais.

Nepriklausomos Lietuvos mokslo ir universitetas — mūsų tautos garbė ir pasididžiavimas. Pagarbiai minime šią mokslo įstaigą ir jos kūrėjus.

Nepriklausomos Lietuvos mokslo ir universitetas — mūsų tautos garbė ir pasididžiavimas. Pagarbiai minime šią mokslo įstaigą ir jos kūrėjus.

Nepriklausomos Lietuvos mokslo ir universitetas — mūsų tautos garbė ir pasididžiavimas. Pagarbiai minime šią mokslo įstaigą ir jos kūrėjus.

BALTASIS MARAS

Narkotikų gamyba, prekyba ir vartojimas pasaulyje plečiasi

Dr. V. LITAS

Centrinėje Paryžiaus policijos stotyje yra didelis žemėlapis, kuris rodo nelegalius narkotikų plitimo kelius, narkotikų auginimo sritis, narkotikų iškrovimo uostus ir platinimo vietas. Sužymėtos net prekybinės bandos.

Narkotikų rūšys

Marihuana (Cannabis, indiškos kanapės) ir kiek kita forma (hašišas) auga Meksikoje, Maroke, Irane ir daugiausia Indijoje. Kilogramas (2 sv.) marihuanos šiaurinės Afrikos uostoje rinkoje yra parduodamas už 40 dolerių. Bet marihuanos pristatymas į Pietų Prancūziją yra labai brangus: kilogramas marihuanos Pietų Prancūzijoje kaštuoja 140 dol. Vokiečiai už kilogramą marihuanos turi mokėti net 750 dol.

Vartotojas už marihuanos cigarečių moka beveik pusantro dolerio. Turi net savo pavadinimus, pvz., "Lady Mary Jane" ir kt. Jos Londono muitininkai neseniai sučiupo 43 kilogramus hašišo apelsinų dėžėse, kurios buvo siunčiamos iš Pakistano. Prieš kiek laiko narkotikų rasta teniso kamoliukuose. Juodoji narkotikų prekyba turi tūkstančius galimybių. Italų policija praeitą pavasarį atidengė tarptautinę narkotikų prekybos bandą (gauja) ir surado daug hašišo. Amerikos policija rugsėjo mėnesį lėktuve iš Meksikos surado 450 kilogramų marihuanos.

Kokainas, prieš kurį laiką buvusi garsenybė, šiuo laiku yra naudojamas beveik tik Italijoje ir amerikiečių. Kokaino kilmės kraštai yra Peru ir Bolivija. Kilogramo kaina kilmės kraštuose praneša tris tūkstančius dol. Amerikiečiai už kilogramą moka net tris kartus brangiau. Viena prekybininkų banda per pusantų metų pašto balandžiais į Ameriką "importavo" kokaino už 70 milijonų dolerių.

Opiumas yra surištas su Kinija. Kinijos valdovas 1850 m. išleido įstatymą, kuris už opiumo rūkymą pramatė mirties bausmę. Pasmerktos šeima pamama į vergiją. Bet šitas įstatymas nedaug padėjo. Mao Tsetungas už narkotikų naudojimą grasina taip pat sunkiomis bausmėmis. Bet iš Pekingo vyksta didelis narkotikų eksportas. Rusų "Pravda" 1968 m. pranešė, kad Kinija kiekvienais metais pagamina 8,000 tonų narkotikų, kurie "juodais keliais" išsiunčiami į užsienius. Kinai už tai gauna maždaug 500 mil. dolerių, kuriais remia subversyvinę propagandą.

Pekingo narkotikų keliai veda į Hong Kongą. 1957 metais

Hong Konge dėl narkotikų įvyko 50,000 nusikaltimų. 1961 m. šis skaičius pakilo iki 200,000. Praeitais metais narkotikai buvo pusės milijono nusikaltimų priežastimi. Hong Konge yra keturi milijonai gyventojų. Šis miestas kiekvieną mėnesį sunaudoja kokaino už 25 mil. dolerių.

Didelė opiumo auginimo sritis yra keturkampyje Kinija - Lao - Burma - Thailandas. Prieš metus Bangkoko policija sugavo 370 kilogramų opiumo, kurio kaina juodojoje rinkoje siekė daugiau kaip 400,000 dol. Kelias per Singapūrą veda į Japoniją. "Komitetas kovai prieš narkotikus" Tokio mieste yra apskaičiavęs nelegalių narkotikų importą iš Kinijos kasmet už 170 mil. dol. Kitas kelias eina per Bombėjų į Pietų Prancūziją, toliau į Londoną ir į Jungtines Amerikos Valstybes. Prieš kurį laiką Hong Kongo policija sučiupo daugiau kaip dvi tonas opiumo ir morfino, kuris buvo iškraunamas iš lėktuvo. Šio grobio vertė prašoka du milijonus dolerių.

Kontrabandininkų gudrybės

Kita kontrabandininkų gudrybė: narkotikai maišomi į druską ir paskyrimo vietoje išplaukami vandeniu. Artimųjų Rytų narkotikų pirkkliai tam tikrose induose leidžia narkotikus kupranugariams praryti, ir taip visas kupranugarių karavanas perneša narkotikus per sieną. Bet šių laikų policija tam tikslui naudoja rentgeno aparatus ir atidengia paslaptį.

Maždaug dešimtį kartų stipresnis kaip opiumas yra morfinas. Paryžiaus "pogrindis" už

Britanijos konservatorių partijos vado Barber dukra Louise Londono teismo nubausta už marijuanos vartojimą.

kilogramą morfino moka beveik 1000 dol. Bet heroinas yra stipresnis už opiumą beveik 100 kartų. Nelegalios laboratorijos opiumo žaliavas perdirba į morfiną ir heroiną. Tas vyksta tarp Marseille ir Genuos. Maskavimas yra labai tobulas. Tik reikais atvejais policija šį tą sučiumpa.

Opiumas yra maišomas su cukrumi, tuo būdu pasidaro minkštas, ir tada siunčiamas į Jungtines Amerikos Valstybes. Heroinas gali būti persiustas apelsinų viduryje, kuris sutalpina maždaug 180 gramų. Vaisių dėžės kartu su vaisiais perveža ir heroino. Amerikos uostuose heroinui platinomi yra naudojami gėlių buketai. Jie parduodami tik žinomiems asmenims.

Prieš porą metų Amerikos policija sugavo narkotikų platinimo "genę", kuri buvo išplatinusi heroino už penkis milijonus dolerių. Šie pirkkliai heroiną pirkdavo Hong Konge, mokėdami po 1,600 dol. už kilogramą. Jungtinės Amerikos Valstybėse už kilogramą heroino jie gaudavo 34,000 dol. Kitos gausios pirkkliai yra išsidalinę keturiuose kontinentuose; centras yra Australijoje. Kitas jų atramos taškas Londonas.

Atlieka tolimas keliones

1968 m. įstaigoms kritę į akis vienas faktas: automobilis reguliariais protarpiais iš Le Havre laivu buvo pervežamas į New Yorką. Automobilėje buvo surasta 224 buteliai gryno heroino, kurio bendras svoris 112 kilogramų. Automobilio savininkas per tris metus persiuntė 730 kilogramų heroino. Po dviejų metų gaudymo Amerikos kriminalinė policija (FBI) praeitą pavasarį susekė gaują, kuri heroiną siųsdavo žuvų konservuose. Praeitų metų rugsėjo mėnesį prancūzių policija, bendradarbiaudama su amerikiečiais ir Libanu, sugavo opiumo už milijoną dolerių. Šis opiumas buvo paslėptas medvilnės rutuliuose ir buvo siunčiamas į nelegalias laboratorijas perdirbti į heroiną. Bet policijos sugautos "žuvys" yra tik vidutinio didumo. Dežniausiai į polifos tinkla patenka matrosai, kurie yra šitos prekybos tarpininkai. Nedaug jie ir žino. Policijos veikimas pasibaigia prie Raudonosios Kinijos sienų.

Daug narkotikų iš Artimųjų Rytų į Vidurio Europą atveža svetimšaliai darbininkai. Darbininkų judėjimas tarp Artimųjų Rytų ir Vidurio Europos yra gana didelis. Vienas turkas sunkvežimiu mėgino į Prancū-

Buvusio prez. Trumano žmona vasarib 13 šventia savo gimimo 85 m. sukaktį ir sakosi ją praleis paprastai kaip ir kiekvieną dieną. Buvęs prez. Harry Truman yra taip pat 85 m. Gyvena Independence, Mo. Ši nuotrauka darota 1969 m.

ziją atvežti 500 kg. opiumo. Sunkvežimis oficialiai buvo prikrautas melonų (dvi tonos). Bet kilo įtarimas: melonai įvertinti tik 500 frankų. Tas vargiai pateisino daugiau kaip 1,000 kilometrų kelionę. Europos jaunimas mažus narkotikų kiekius perka šiaurinėje Afrikoje ir Azijoje gana pigia kaina. Nepale kilogramas opiumo kaštuoja 25 dol., bet Amerikoje kilogramo kaina pakyla iki 1,000 dol. Kilogramas hašišo Turkiijoje parduodamas už 200 dol. Europiečiai už kilogramą hašišo moka net po 1,000 dol. Austrijoje pagautas jaunas hašišo "prekybininkas", kuris Pakistane prisipirko "prekių" už 600 dol. Tas "prekes" jis gabeno į Vak. Vokietiją ir norėjo parduoti už 40,000 dol.

Graikijos, Turkijos ir Artimosios Azijos policija šita "prekybą" nuolatos seka. "Pirklių" išaiškinimas nėra labai sunkus reikalas. Ispanų policija prieš kurį laiką suėmė 15 jaunų vokiečių. Šie vyrai planavo pigiai pirkti narkotikų, kurie vyksta Tangeras — Ispanija keliu. Bet yra labai tikra, kad tarp Tangero ir Malagos vyksta gyva narkotikų prekyba. Čia pirkkliai varo dvigubą "biznį": marihuaną parduoda naudotojams ir po to apie tai praneša ispanų policijai, iš kurios už tai gauna gerą premiją.

Pelnas iš šito "biznio" tik teoretiskai labai didelis. Tiesa, pavyksta įgabenti į Europą, bet trūksta rinkų. Daugumas pirklių patenka į policijos rankas. Bet šitas "jaunimo judėjimas" nesilpnėja.

Narkotikų vartotojai

1963 m. Anglijoje narkotikus platino 296 baltieji ir 367 spalvotieji. Tiek policija užregistravo. Po keturių metų šitas "rašinis" santykis šitaip atrodė: 1737 baltieji ir 656 spalvotieji. Vak. Vokietijoje 1962 m. tarp narkotikų platintojų 2.5% su-

darė jaunimas. Prieš du metus jaunimo procentas pakilo ligi 22.2%.

Narkotikų naudojimas vis daugiau darosi panašesnis į epidemiją. Sergio Sotiroff, Jungtinių Tautų kovai prieš narkotikus skyriaus vedėjas, sako, kad 15% studentų rūko marihuaną. 80% visų asmenų, kurie naudoja narkotikus, yra jaunesni kaip 25 metai. Narkotikai iš Europos valstybių daugiausia yra paplitę Švedijoje. 1965 eemetais Švedijoje už narkotikų naudojimą ir platinimą buvo suimta 930 asmenų. 1968 metais šitas skaičius pakilo ligi 5496.

Prieš šią hidrą vyksta kova. Manoma, kad Švedijoje narkotikus naudoja mažiau kaip 30,000 asmenų, daugiausia jaunimo. Po dešimties metų šitas skaičius pasidarys penkis kartus didesnis. Danijoje per paskutinius tris metus kaustu už narkotikus asmenų skaičius padidėjo 16 kartų.

D. Britanijoje narkotikai kelia visokių nusikaltimų. Narkotikų naudojimas smarkiai auga. Paskutiniaisiais metais labai išplito heroinas. Daug kas mano, kad 1984 metais D. Britanijoje narkotikus naudos milijonai žmonių. Daugiausia naudojasi inteligentiškas jaunimas.

Marihuana plinta Belgijoje. Prieš šesis metus belgų policija pačiupo tik 28 gramus marihuanos. Paskutiniaisiais metais į policijos rankas pateko jau 60 kilogramų. Austrija ir Šveicarija šitos epidemijos yra ne daug paliestos. Bet pavojus yra didelis.

Narkotikų naudojimas Amerikos juodukų tarpe mažėja, bet baltųjų tarpe auga. Daugiau sia naudoja jaunimas. Didelis marihuanos pasisekimas yra Amerikos studentų tarpe. 1966 m. Amerikoje, ryšy su narkotikų prekyba ir vartojimu, buvo suimta 15,000 asmenų.

Klaipėdos sukilimas tautos likiminės raidos šviesoje

HERMANAS TUMAS

Nerasime gyvenime žmogaus ar šeimos, kuri neturėtų kokio svarbesnio atžymėtino ir atmintino gyvenimo įvykių. Lygiai taip nėra ir gyvos tautos, besiryšančios gyventi, kuri neturėtų savo švenčių, ar neprisimintų kokių nors istorinių įvykių, sukakčių, žygių, likiminių pergyvenimų bei sukrėtimų.

Š. m. sausio 15 d. suėjo 47 metai, kai šiaurinė Mažosios Lietuvos dalis, kuri Versalio taikos sutartyje pavadinta Klaipėdos kraštu, buvo sukilimo būdu atvauduota ir prijungta prie Lietuvos valstybės. Klaipėdos kraštas tesudaro tik mažą dalį Mažosios Lietuvos.

Truputis istorijos

Kai 1807 metais buvo M. Lietuvoj panaikinta žiaurioji baudžiava, lietuviai tapo laisvais piliečiais, bet ekonomiškai ir toliau jie ilgus laikus priklausė vokiečių dvarponiams, nes didžiausia jų dalis nebuvo pajėgi savo žemės įsigyti.

Tuo metu pasireiškė stipri Prūsijos valdžios organų akcija naikinti M. Lietuvoje visa, kas lietuviška. Iš dalies tai vyko todėl, kad, Prūsijai išsilaisvinus iš Napoleono okupacijos, visame Prūsų krašte pakilo ūpas ir atsirado jų tarpe didelis vokiškas patriotizmas. Nors Mažojoj Lietuvoj, pagal pačių vokiečių duome-

nis, kai kuriose vietose buvo daugiau kaip 50% lietuviškai kalbančiųjų, 1865, 1872 ir 1875 metais Vokietijos švietimo ministeris oficialiai įsakė, kad M. Lietuvoje iš visų mokyklų būtų pašalinta lietuvių kalba, nes valdžia esanti nusistačiusi visiškai išnaikinti lietuvių kalbą.

Lietuviškai kalbama buvo kai kuriose bažnyčiose. Tada nutautinimas stipriai pradėtas vykdyti per bažnyčias. Kadangi M. Lietuvos lietuviai buvo labai prisirišę prie Prūsijos karaliaus, kuris buvo bažnyčios viršininkas ir galva, o vokiečių administratoriai tą progą ypatingai išnaudodavo germanizacijos tikslams, bažnyčia buvo efektyvus kovos laukas. Pradžioje vokiečių valdžia leido net bažnytinį laikraštį lietuvių kalba, kurį redagavo profesorius Kuršaitis. Panašios lengvatos baigėsi, kai 1871 metais, Bismarko valdymo laikais, vokiečių valdžios buvo nuspręsta, kad visos Vokietijos ribose esančios tautų mažumos būtų suvokietintos.

M. Lietuvos lietuvininkai pradėjo gintis, rašydami peticijas su parašais Prūsijos karaliui dėl lietuvių kalbos suvaržymo, bet jų prašymai liko be pasekmių. Vokiečiai buvo visiškai įsitikinę, kad jiems pavyks lietuvių tautą greit naminti ir kad lietuviai greitai laiku išnyks.

Tada kilo vokiečių kultūrininkų tarpe klausimas, kaip išgelbėti fiziškai mirstančios tautos kultūrinės vertybes. Tas nebuvo daroma iš meilės lietuvių tautai, bet tikrai vardan mokslo ir kultūros. Todėl nutarė, kad reikia skubiai rinkti lietuvių kultūros liėkanas. Tam tikslui buvo 1879 metais M. Lietuvoj vokiečių pastangomis įkurta draugija — Litauische Li-

terarische Gesellschaft. Jos pagrindinis uždavinys buvo surinkti ir išsaugoti mokslui visus kalbos, istorijos, tautosakos ir panašius paminklus. Kaip minėjau, tai draugijai visai nerūpėjo kelti lietuvių ar ugdyti tautišką susipratimą.

Tokiai stipriai ir planingai germanizacijai vykstant, daug lietuvininkų dėl ekonominės sprespaudos ir socialinio — politinio vyksmo nutautėjo. Vokiečių valdovai turėjo savo rankose visą dvasinę, bažnytinę ir pasaulinę administracijos galią. Apie kokią nors politinės akcijos išsivystymą nebuvo galima tokioj padėtyj nė pagalvoti.

Dr. J. Sauerveino veikla

Tais tautinio gyvenimo sprespaudos laikais, 1873 metais, M. Lietuvą atvyko didelis lietuvininkų užtarijas dr. Jurgis Sauerveinas (Georg Sauerwein 1831-1904), kuris žodžiu ir raštu mokėjo 43 kalbas ir galėjo, kaip dr. Vydūnas liudija, susikalbėti net 200-tais kalbų. Jis išmoko lietuvių kalbą ir atvirai pradėjo ginti lietuvių reikalus ir užtarti lietuvius prieš skriaudėjus vokiečius.

Buvo suorganizuotas įvairių prašymų bei peticijų su daugybe parašų rašymas, pasiūstų skundai karaliui. Buvo prašyta leisti nors vaikus tikybos lietuviškai mokyti. Be to, dr. Sauerveinas pradėjo išvystyti aktyvią veiklą M. Lietuvoj lietuvių tarpe, budindamas juos tautiniai ir politiniai, ragindamas aktyviai ir drąsiai kovoti dėl lietuviybės išlaikymo ir augimo. Tuo tikslu jis 1878 metais parašė ir atspausdino "Lietuviškoje Ceitungoje" šias jautrias eiles:

(Bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ ATŠVĖSKIME PRASMINGAI

Nelinksma bus ir ši Vasario 16

Nelinksma dėl to, kad Lietuva tebėra pavergta ir laisvės ryto vis dar nematyti. Nelinksma dėl to, kad mūsų laisvės kovotojų eilėse jaučiasi vis didėjęs pavargimas ir pačios eilės vis retėja. Nelinksma dar ir dėl to, kad visuomenėje vis didėja plyšys ne tik tarp kartų, bet ir tarp bendraamžių, ir kova už Lietuvos laisvę virsta grumtynėmis tarp savęs.

Tai reikšmingai, kurie verčia mus ne tik nuliūsti, bet ir rimtai susirūpinti. Nepriklausomybės šventė, nesvarbu kaip gražiai ir iškilmingai ji bebūtų paminėta, ateis ir praeis be ryškios žymės. Bus išneštos iš salių vėliavos, nuimti scenų papuošalai, dingęs sūkių ir nutils kalbėtojų garsai. Ar ir vėl grįšime į tas pačias įprastos rutinos dienas, į tuos pačius erzelius ir ginčius? Ar ir vėl smerkdami bei kaltindami vienas kitą, tesime terpusavio vaidus iki kitos Vasario 16-sios? Taip buvo perėjais ir užperėjais metais. Ar ko geresnio galima tikėtis iš ateinančiųjų?

Minime Lietuvos Nepriklausomybės šventę, nes reikia ją minėti. Tai mūsų visų pareiga. Minėjime turime dalyvauti visi, nes tai pati iškilmingiausia mūsų valstybinė šventė. Bet tegul mūsų dalyvavimas būna prasmingas. Tenelieka jis tik pigių sekmadienio papuošalų ir tuščių trefaretų. Tegu ši šventė nelieka tik vienos dienos susikaupimas, bet ryžtingas posūkis į ryškesnį rytojų, į skaidresnes dienas, į tiesesnę ir tvirtesnę laisvės kovos kelią. Negražino Lie-

tuvai laisvės pereiti minėjimai, negražins jos nei dabartinis, nes tai ne vien nuo mūsų pačių priklauso. Bet jis gali mums gražinti santaiką ir ramybę, gali apmąstyti įsisiūbusias tarpusavio kovos aistras, gali vėl suglaudinti beirščias gretas. Ir jei tai įvyktų, šiemetinė Nepriklausomybės šventės minėjimą laikytume prasmingu.

Vienybės siekime visomis jėgomis. Ši Vasario 16-ji tebūna jos pradžia. Kaip anais aštuonioliktajais metais vieningai kėlėsi mūsų tauta laisvam ir nepriklausomam gyvenimui, taip vieningai mes ryškimės tą kelią pakartoti. Su iškilmingai plevėsuojančiomis trispalvėmis, su giliai prasmingais Nepriklausomybės akto žodžiais tegrįžta į mūsų širdis meilė savo broliui, pagarba lietuviui. Kiekvienam lietuviui, nes jis mums yra brangesnis už visą pasaulį. Su šia Nepriklausomybės švente paminėsim kitų nuodėmes. Į kiekvieną žveklim kaip ir drauga ir nedarykime sau priešą iš tikro savo brolio. Supraskime save, įvertinkime kitą ir stokime bendrą kovon kovon prieš bendrą savo priešą. Nekaltinkim, neteiskim ir nebauskim. Kuris yra teisus, tesprendžia ateities istorijos tekė. Visi mes turim bendrą tikslą, visi kartu jo siekim, o keliai į jį telieka kiekvienam laisvai. Laisvės tautai siekdami, palikim laisvę ir jos siekiančiam. Ne prievarta, bet tik laisva valia mes siekim vieningumo. Ir tsi įprasminkim šios didžios šventės metu.

JAV LB Centro valdyba

Hempstead, N. Y., miesto vyr. prižiūrėtojas Ralph Caso (antras iš kairės) skelbia Vasario 16 d. progą Lietuvos savaitę. Iš k. į d.: Lietuvos gen. kons. A. Simutis, LB tarybosnarys inž. K. Miklas, jo žmona Elena, Lietuvių moterų klubo Nassau apskr. tarybos narė, ir Petras Jurgėla.

Visas kartas tejungia bendras darbas ir meilė Lietuvai

JURGIS JANUSAITIS

Artėjame į vieningumo ir ryžto dieną, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo penkiasdešimt antrosios sukakties minėjimą. Ji ir šiais metais ruošia Chicago's Alto skyrius, vasario 15 d. Marijos aukšt. mokykloje 2 val. popiet. Kaip žinia, Chicago's Alto skyriui šioje kadencijoje vadovauja jaunosios kartos atstovas, energingas ir sumanus visuomenininkas Rimas Staniūnas. Tad minėjimui artėjant, buvo įdomu patirti iš pirmo rankos Rimo Staniūno, kokiomis nuotakomis ir darbais buvo gyventa ruošiantis šiai iškilmingai ir labai reikšmingai šventei. Su jo mintimis ir pasidalinsime su maloniais "Draugo" skaitytojais.

— Sakykite p. pirmininke, kada perėmėte ALTO's Chicago's skyriaus pirmininko pareigas ir kaip sekėsi darbas metų eigoje?

— Pareigas teko perimti 1969 m. pavarą. Šis darbas man buvo naujas. Tačiau prityrę tarybos ki-

ti nariai man daug padėjo, nuširdžiai ir sutartinai dirbdami. Daug ko išmokau. Darbų buvo ganėtinai. Ypač man rūpėjo ir Vasario 16 minėjimo rengimo problemos.

— Tad gal galėtumėte konkretiau įvardinti savo veiklos darbus?

— Mano pirmas rūpestis buvo susipažinti ir su amerikiečių spaudos žmonėmis. Dėju daug pastangų šia kryptimi. Sutikta sunkumų. Reikia plačių pažinčių ir dargi reprezentacijai. Susipažinau iš didžiųjų laikraščių reporterių, užmezgau su jais šiltes ryšius ir jiems suteikiau informaciją. Pasekos pasirodė, informacija tilpo, dar žada ir daugiau pasirodyti straipsnių. Manau, kad amerikiečių spauda ir jos žmonės galėtų labai daug padėti, tačiau tam reikia nuolatinio, glaudaus ir ištisus metus ryšio. To siekiu. Rudenį jau pradėjau rūpintis gauti Vasario 16 minėjime kalbė-

toja - amerikietį. Buvo kreiptasi į Illinois senatorių Ralph Tyler Smith raštu. Gautas palankus atsakymas. Vėliau lankiausi Washingtono jo įstaigoje asmeniškai, pagaliau glaudžiai ryšius palaikiau su jo štabu Chicagoje ir pagaliau su pačiu senatorium kalbėjau telefonu. Šiame reikale padėjo ir Alto pirmin. inž. E. Barukus. Jam dekoju. Šiomis dienomis susitikau asmeniškai su pačiu senatorium ir aptarėm visą minėjimo eigą. Jis ir bus pagrindinis kalbėtojas iš amerikiečių. Senatorius mums labai palankus ir mūsų problemas gerai pažįstas.

— Ar teko jums susitikti su kitais amerikiečiais politikais?

— Teko lankytis pas Chicago's miesto merą Daley ir su juo kalbėtis, jis net atkreipė dėmesį ir mane pasiteiraudamas, kaip tokiam jaunam žmogui sekasi tokiam atsakingame darbe. Mane tai džiugino. Kalėdų švenčių metu Illinois valstijos gubernatoriui, senatoriams, kongresmenams ir aukštesiems Chicago's miesto pareigūnams, kaip merui ir kit. paspausčiau Kalėdų progą. Alto Chicago's skyriaus vardu sveikinu. Manau, kad ir su tokiais žmonėmis nuolatiniai ryšiai yra labai svarbūs mums ir Lietuvai. To labiausiai sieki ir apie mūsų problemas jiems reikėtų nuolat kalbėti.

— Ar jums šiame atsakingame poste tenka dirbti pirmą kartą? Ar teko atsakingos pareigos visuomeninėje veikloje anksčiau?

— Alto's Chicago's skyriui pirmininkauju pirmą kartą. Buvo gera progą susipažinti su visuomeniniu ir dalinai politiniu lietuvių gyvenimu. Anksčiau buvau Korpi Neolithuania Chicago's skyr. pirmininku, vėliau vyr. valdy-

bos vicepirmininku ir vyr. valdybos pirmininku porą metų. Mane džiugino, kad buvau išvijoje jauniausias Korpi Neolithuania pirmininkas, o dabar tenka kaip jauniausiam atstovui vadovauti Chicago's Alto skyriui.

— Ar sutikote sunkumų ruošiant minėjimą?

— Jų visada ir visur būna. Šiais metais, palyginant, lengvai gavome kalbėtoją sen. R. Smith. Kiek sunkumų sudarė sudarant ir suderinant minėjimo programą. Tačiau kliūtis nugalėta ir programa paruošta.

— Ar turės reikšmingiau minėjime pasireikšti jaunesnioji karta?

— Jaunimo atstovu laikome Romą Sažadolskį, kuris pasakys minėjime kalbą. Gi man, manau dar jaunas, teks praveisti patį minėjimą. Daugiau jaunimo minėjimo programoje neturėsime.

— Ko pageidautumėte iš lietuvių visuomenės šios šventės progai?

— Naujo ryžto Vilties ir tvirto tikėjimo į Lietuvos prisikėlimą laisvam, nepriklausomam gyvenimui. Vėliau ar anksčiau, vienokiu ar kitokiu būdu, tikėjime, Lietuva bus laisva. Kol ta diena ateis nesustokime rėmę Lietuvos laisvinimo darbo. Reikia aukos ir aukų, pasiaukojimo ir darbo. Didėja išlaidos laisvės kovos priemonėms išlaikyti, didėja ir mūsų atsakomybė.

Aš ypač kreipiuosi į savo amžininkus, mūsų jaunimą. Junkis į kilnų ir prasmingą visuomeninę organizaciją ir politinį darbą. Aš žinau, tu, jaunime, jauti nesutarimus, nesuipratimus, tu abejoji, ar verta jungtis į ginčus.

Kai tu pastebi neapykantą, pyktį - jauti nusivylimą - ramiai apmąstyti, išmok pakantos ir junkis į lietuviškojo darbo vagą.

Sios mums visiems brangios Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventės progą, junkimės bendram darbui ir meilei Lietuvai visų kartų žmonės. Mūsų kova už savo tėvų žemės laisvę yra nedaloma, todėl tos kovos grety teneardu maži, nereikšmingi dalykai, bet savo didžiuoju tikslu laikykime Laisvę ir nepriklausomą Lietuvą.

Baigdamas noriu nuširdžiai padėkoti Lietuvos generaliniam konsului dr. Petriui Daužvardžiui už visokeriopą pagalbą mano darbuose. Gi visus mielus brolius ir seseris lietuvių visų kartų kviečiu dalyvauti šventės minėjime, - nuširdų pašnekesį baigę jaunas, Lietuvos laisvės kova besisielojas Chicago's Alto's

sk. pirmininkas Rimas Staniūnas. Pažymėtina, kad jis yra baigęs Chicago's universitete ekonomijos mokslus, dirba draudimo bendrovėje, eidamas labai atsakingas, vadovaujantis pareigas ir lietuviškajai veiklai skiria daug brangaus laiko. Mielam Rimui Staniūnui, gražiai besireiškiančiam mūsų veikloje, gražiausios ateities.

— Vakarų Vokietijos privalomio bendro išsilavinimo mokyklose vienam mokytojų tenka 35 mokiniai, Olandijoje 31, Prancūzijoje 28, Belgijoje bei Italijoje 22. Tai padėtis kelia susirūpinimą, nors pripažįstama, kad vokiečių mokytojų parengimas yra itin aukštas.

DENVER, Colorado. — Padėta bomba garaže susprogdino 22 mokyklinius autobusus. Nuo stolių apie pusė milijono dolerių.

Sen. George McGovern teigia, kad Amerika apie 300.000 vyrų turės vietnamiečių laikyti 15 ar dvidešimt metų.

Viena iš daugiausiai perkamų knygų yra Juzės Daužvardienės

POPULAR LITHUANIAN RECIPIES

Joje kiekvienas atras savo mėgiamo lietuviško patiekalo receptą, arba suras naują, iki šiol neragautą, kurių čia yra virš 200.

Knyga parašyta anglų kalba, labai tinkama dovana vyresnėms, o ypač naujai pradedančioms šeiminkauti moterims.

Kaina tik 2.50 dol., galima gauti drauge su drauge.

Illinois gyventojai prie knygos kainos prašomi pridėti 5 procentams.

Pastabos ir nuomonės

Savanoriškai susitarkime dėl atliktų darbų

ANTANAS BUTKUS

PLB valdyba savo "Visuomeninėse veiklose gairėse" yra deklaravusi, kad pripažįsta Vlikui politinių darbų vadovavimą. Iš Vliko pusės, tiesa, ji jokio užtikrinimo nėra dar gavusi nei dėl lietuvių išlaikymo, nei dėl išveiktos lietuviams atstovavimo. Toks abipusis viešas pareiškimas būtų pirmasis žingsnis pastovesnei darbų pasidalinimo koncepcijai nustatyti ir, tuo keliu einant toliau, būtų galima ir atliktinus darbus apskaičiuoti.

Ne be pagrindo skundžiama, kad yra sunku į bendrą darbą įsijungti, nes iki šiol nėra pakankamai išryškinta, kas yra toli išveiktos lietuvių politinė veikla, kokia jos programa, kokie atliktiniai darbai ir kokia jų pirmumo eilė. Nėra nusakyta, ka reikią politinei veiklai vadovauti. Tiesa, vadovų be darbininkų neužtenka. Reikia darbininku, reikia geros darbo organizacijos, kad ligišiolinė individualistinė veikla pasidarytų planinga ir efektinga veikla. Tad reikia iš anksto susitarti, kas bus tie darbininkai, kur jų daugiausia galima rasti, kaip pritraukti jaunesnius taktininkus ir t. t.

Kalbėdami apie darbų pasidalinimą JAV-se turime sustoti ir ties Altu ir ties JAV Lietuvių bendruomene. Kaip Vlikas pasauliniu mastu, taip Altas JAV-se pretenduoja į laisvinimo darbų vadovavimą. Tiesa, tuo tikslu jis ir buvo susikūręs. Kad išveikti praeityje pasitaikiusių nesklaidumų, reikėtų aiškios darbo pasidalinimo ne tik taro Altos ir JAV Lietuvių bendruomenės, bet taip pat ir tarp Vliko ir Altos JAV-bių rė-

muose. Tas palengvintų ir darbo jėgos suradimą. Iš kitos pusės, LB charta ir įstatai aiškiai nusako kompetenciją tarp PLB ir kraštų valdybų. Atskiruose kraštuose ta veikla aiškiai apibrėžta LB apygardų, apylinkių ir seniūnijų ribose.

Plačiausioje tų sąvokų prasme laisvinimo ir lietuvių išlaikymo darbai dabartinėse sąlygose mažai kuo skiriasi. Abiejose srityse tie darbai yra didelės apimties ir dirbami labai sunkiose sąlygose. Visur labai trūksta gerų taktininkų ir finansinės paramos.

Ne veltui tad ir Altas, ir LB ir Vlikas savo kongresuose ir seimuose akcentuoja lietuvių vienybę ir visuotinės darbo mobilizacijos reikalą. Kartais atrodo net juokingai, kad dėl tokios savaime suprantamos ir sa vo esme pozityvios sąvokos kaip "vienybė" tiek daug ginčų ir ne susipratimų kyla. Juk jos priežingsybė — "ne vienybė" yra tarytum nusikaltimas ir prieš Lietuvą ir prieš lietuvių išlaikymą.

Tačiau, kol nebus išsiaiškinta ir susitarta, ka reikią lietuvių darbo vienybę konkrečiai, tai ta vienybės sąvoka tų įvairiai interpretuojama ir savanaudiškai išnaudojama savo ar savos mažosios grupės reikalams. Tod ir "vienybės" vardu gražbylystė net ir iškilmingom progom yra pasidarysi labai neefektinga. Abejingų, pavargusių ir nusivoliusių tautiečių skaičius vis didėja, efektingai sumažindamas ir resursus ir produktines darbininkų skaičių visose darbo srityse.

Nenuostabu, kad visos institucijos yra rimtai susirūpinu-

Senatorius Ralph Tyler Smith (kairėje) kalbasi su Chicago's Alto skyriaus pirmininku Romu Staniūnu Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimo klausimais. Senatorius R. T. Smith minėjime pasakys kalbą.

sios tą darbo talką padidinti. Deja, ir čia jos nedirba planingai ir vieningai. Iš savo pusės Vlikas stengiasi atgaivinti arba iš naujo įsteigti politines atstovybes įvairiuose kraštuose, net jaunimo sekcijas. Altas tą pat daro JAV-se, stengdamasis sukurti savo skyrius periferijose. Kitokia padėtis yra LB-je. Jos chartuose ir įstatuose buvo nuo pat įsikūrimo numatytas išveiktos lietuvių atstovavimas, tad esamoje LB struktūroje, kaip minėjau, yra sukurtas periferinis savivaldos tinklas su visu poskyriu aiškiomis funkcijom bei jų kompetencija. Tad kyla klausimas, ar Vliko ir Alto iš naujo dedamos pastangos įsteigti periferines institucijas ir veiklai plėsti bendrai lietuvišką darbą išveiktose valdovėms ar jį dar labiau sukomplikuos?

Vlikui ir Altui pripažįstame politinės akcijos vadovavimą.

Jų periferinių skyrių pristeigimas ta vadovavimą per daug decentralizuos (pulverizuos). Tuo jį padarys labai neefektyviu, net nesklaidumų jneš. Ant ra vertus, kad ir labai daug tokių skyrių pristeigtų, vis tiek jie visų lietuvių atstovauti negalėtų, nes ir Vlikas ir Altas yra politinių grupių sudarytas. C politinėm partijom priklausančių lietuvių išveiktose nėra labai didelis nuosimtis ir artimoje ateityje nematyti, kad skaičius žymiai padidėtų. Priešingai visi duomenys rodo, kad dar labiau mažės, nes partijos tarpai be savos valstybės yra labai sunku. Jaunesniųjų kartų lietuviams gi mūsų senosios partijos kasmet darosi svetimesnės, tad vergu, ar iš jų tarpo atsiras pakankamas skaičius senuosius veteranus pakeisti.

LB anjūnija ir organizuota ir organizacijom nepriklausanti lietuvių. Tad jos rėmuose yra

Darbo sekret, George Shultz skelbia, kad gėdinkėlių streikas ligi vasario 21 anuntatomas.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
J. LIEPONIS
Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vkt.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAI SYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJS APARATAI

**ŠIA VASARA
TRYŠ EKSKURSIJOS
Į LIETUVĄ**
Gegužės 28 d., liepos 14 d. ir
rugpiučio 31 d.
KIEKVIENA KELIONĖ TĖSIS 21 DIENĄ.
Viečių skaičius ribotas. Registruokitės tuojau.
Išrūpiname leidimą ilgesnį laiką pabūti Lietuvoje.
Paruošiu dokumentus atsikviesti Gimines į Ameriką.
Kreipkitės į Walter Rask-Raščiauską
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave., Chicago, Illinois 60643
TEL. 238-9787-8

TEVYNEI PAREIGA - ĮSTATYMAS

Sibiro liet. bataliono 50 m. sukakčiai

MARIJA KASAKAITYTĖ

Prasideda karas*)

1914 metų rudenį prasidėjo Didysis karas. Radvilavos miškai ir kaimas, kuriame tėvas buvo mokytoju karo ugnį liko išrauti, sunaikinti. Laimė tėvas buvo perkeltas tą rudens į Varšuvą lietuvių draugų dėka.

Ir nors prasidėjo karo nepriekia, ypatingai sunkūs naujakuriams dideliame mieste, jaučiausi labai laiminga, nes gyvenom vėl visi kartu.

Ir tada į Vyto širdį atėjo meilė, meilė didelė, romantiška ir kilni. Tai buvo varšuvietė - Vandana Hunsdorfaite - vėliau dr. Janavičiaus žmona iš Alytaus. Ji dainavo lietuvių chore kartu su Vyto. Intelligentiška, choreografa, išsilavinusi ji sužavėjo Vyta.

Tada Vyta buvo tik pradedantis studentas, o dr. Janavičius jau buvo baigęs mokslus medicinos daktaras. Žiūrėdama į Vyta jaučiau tragediją jo širdy. Buvo apsišakiusi. Nepaisant Vyto draudimų, radau pas jį Puškiną, Lermontovą, Turgenovą, Čechovą ir kitus rusų ir lenkų rašytojus.

Psitruaikimai su rusais

Atėjo atostogos 1915 metų. Vyta atostogoms išvažiavo į Bobruiską inžinieriaus praktikos atlikti. Bet kada rusai traukėsi Rusijos gilumom, jis buvo priverstas karo veiksmų psitruaiki su jais.

Iškeliavo į nedraugišką sau pasaulį vos 20 metų būdamas ir daugiau nebegrįžo. Likimas lėmė, kad Vyta į pasaulį audrų mėtų išsinešė tik savo giedrą jaunystę ir karštą lietuvišką širdį. Išimaisė į karo pabėgėlių minią su savo pasitikėjimu žmonėms ir kilniais jaunystės idealais.

Vyto šilto aplinkoj augau taip trumpai.

Namuose pasidarė tuščia ir nyku, nebuvo jo linksmumo, jo jūdumo, nebuvo kas padainuotu, pagrotu smuiku. Pasilikio tik jo smuikas juodam futliare padėtas matomoj vietoj, primindamas mums Vyta ir didindamas ilgesį. Gedėjo mama savo pirmgimio numylėto sūnaus, gedėjo visi, ilgėjais ir aš netekusi savo geriausiojo draugo, kada jo pagalba baigiant man gimnaziją buvo taip reikalinga.

Ir nuo čia jau pametu jo gyvenimo pėdsakus. Tik žinau, kad karo metu iškėlus Varšuvos politechnikumą į Maskvą, jis ją baigė. Kurį laiką dirbo Maskvos mies to statybos skyriuje, bet netrukus buvo mobilizuotas. Baigęs karo mokyklą, išsiūstas į frontą. Revoliucijos metu ir frontui pauris įsijungė į Sibiro lietuvių batalioną.

Tikėjosi pasimatyti

1918 metais baigėsi karas. Iš jo jokių žinių neturėjom. Tik staiga 1919 metais gavom iš jo trumpą žinią. Rašė ne mums, bet tetai lenkiškai "Novonikolajevskas. Sibiras 31. I. 1919 m. Širdingai jus sveikinu ir turiu vilgti, kad damas, nuraminisū savo ilgesį ir laukimą. Išbučiuokit mano mylimą motiną, tėvą ir visus. Gyvenu mintimi, kad visus kuriuos palikau rasiu, geriau būtų ne grįžti... Esu sveikas, likimas iki šiol man buvo palankus, ir dabar jaučiuosi gerai, jei artimuosius galėčiau pamatyti ir į Lietuvą važiuoti. Sibire esu nuo 1917 m. Laikė baisybių buvau Sibiro taigoj prie geležinkelio statybos ties Lena".

Laukėm jo, kiekvienas duru pabėldimas atrodė mums, kad Vyta ateina. Štai vieną naktį girdžiu, kad kažkas pasibeldė į duris. Pašokau iš lovos, atidariau duris, duryse stovėjo Vyta. Puoliau jam ant kaklo, šaukdama: "Kokia laimė! tu sugrįžai!" Vyta liūdnai pasakė: "Esu labai pavargęs, bolševikai mus vijosi". Pagavau jo ranką. "Eik, pa-

silsėsi!" Susėdom ant sofos, tik staiga matau, kad jo galva nulinko man ant kelių ir jis dingo. Tik išgirdau žodžius: "Jis mirė, jo nėra, jo nėra".

Pabudau iš skaudaus sapno giliai sujudinta. Namiškiams apie tai nesakiau. Sekančią dieną gruodžio 9 buvo mamos Leokadijos varduvės. Sėdėjom prie stalo kažkaip liūdni, prisilėgti. Mama pasakė: "Atrodo, kad susirinkom po laidotuvių".

Kare gėstančios gyvybės

Ar tai nujautimas? Skaičiau anuomet Germano knyga "Šviesos iš tolo". Tai šviesos gėstančių gyvybių karo lauke, kurios duoda ženklą gyviesiems. Ir tu tikėjau. Atsimenu tik vieną mintį iš tos knygos. "Viskas pračina, palieka tik tai, kas giliausiai spindejo svajone, kas skaudžiausiai kentėta, ko romantizmas ar misti-cizmas? Pažvelkime giliai į savo sielas. Ieškokime gelmių".

Ar tai romantizmas ar misti-cizmas? Pažvelkime giliai į savo sielas. Ieškokime gelmių".

Prieš porą metų girdėjau iš dr. Suogienės, kad jai pasakojusi V. Janavičienė kai kuriuos faktus iš Vyto gyvenimo. Kai jie atsiskyrė, Vyta atsiveikindamas Vandai Hunsdorfaitei pasakė: "Būk taip laiminga, kaip aš laimingas". Būdama Rusijoje vieną naktį ji pabudus, pasakojo vyrui, kad girdėjusi siaubingą Vyto šauksmą. Bet vyras ją nuramino. Ji antrą kartą atbudus sakė: "Girdžiu siaubingą Vyto balsą, pagalbos šaukiant". Kitą rytą ji užrašė šią datą. Tai buvo gruodžio 9 d.

Tai buvo žiauri diena

Artėjo lemtinga Sibiro bataliono kariams belaisviams 1919 m. 9 diena. Anksti rytą, dar saule nepatekėjus, iš klaidios tamsos išsinerė sužvėrėjusios būtybės, kurių širdyse nebuvo Dievo, išsivedė iš kalėjimo į kėpinės 8 nedailios draugas, nurengė juos, bailsiam Sibiro šalty, pasidalino jų rūbais ir savo kruvinais kardais gyvus sukapojo. Jau saulė nelaimingiems daugiau nepatekėjo. Būdėliai nutraukė jų šviesią jaunystę, kuri veržėsi gyventi ir grįžti į Lietuvą. Ir taip staiga nutraukta buvo jų neįsėdaičiuota jaunystės daina, kaip nutraukta buvo paskutinė kalėjime naktį Vyto dainuota daina "Op! op! Nemūnėli!"

Niekšingų Sibiro lietuvių bataliono išdavikų karių vardai: Steponaitis, Biveinis ir Žebrauskas bus amžinai lietuvių patriotų pamerkiti, o Sibiro lietuvių kankinių šviesi atmintis gyvens žmonių atminty, kol Lietuva bus gyva.

O mes vis jo laukėm... Išvažiavau iš Varšuvos į Lietuvą, nežinodama apie Vyto nelaimę. Sužinojus pasidėjau nors daliai atlikti jo pareigą Lietuvai, nes man švietė kaip keldrodį Vyto žodžiai:

Pareiga — tai įstatymas!

Pirmą kartą Sibiro lietuvių bataliono tragedija buvo paminėta Iglulos Bažnyčioj — 1923 m. gruodžio 9 d., didžiulei žmonių miniai dalyvaujant. 1924 m. gruodžio 9 d. buvo įmūryta Vytauto bažnyčioj paminklinė marmurinė lenta su tų kankinių pavardėmis ir kasmet tuoj bažny-

Vasario 1 d. mirė lietuvių bičiulis, kongresmanas Glenard P. Lipscomb (R. — Calif.) su Lietuvos generalinio konsulu dr. J. J. Bielskiu ir O. Bielskiene. Nuotr. L. Kančausko

Dalis Lemonto Maironio lietuvištinės mokyklos V-to skyriaus mokinių (mokytoja Meta Burbienė), iš kairės: Audronė Solimaitė, Jolita Paskutė, Kristina Karelytė, Dava Vėbeliūnaitė. Berniukai iš kairės: Edvardas Grinius, Rimas Kamantas, Ričardas Grinius.

Vasario 16 atskirų kartų akimis

Skirtingu kartų požiūris į Lietuvos nepriklausomybę ir minėjimus

Vasario šešioliktoji visiems lietuviams miela ir brangi šventė. Tačiau ne visi mūsų skirtingų amžiaus metų tautiečiai į ją vienodai žiūri. Šiuo reikalu idomūs pasisakymai buvo gauti Chicago lietuvių skautininkų Ramovės sueigoje vasario 8 d. Jaunimo centre, pravedant specialų simpoziumą, kuriam pirmininkavo s. Vytautas Mikūnas. Savo pažiūras į Lietuvos nepriklausomybę, laisvę ir Vasario 16 dienos aktą išreiškė simpoziume dalyvavę šeši įvairių kartų atstovai, pradedant seniausiu, baigiant vos pradedančiais eiti aukštąjį mokslą. Štai jų pasisakymų pagrindinės mintys:

Jonas Dainauskas (gim. 1904 m.): Vasario 16 akto reikšmė man pačiam buvo skirtinga seniau ir dabar, nors esmėje reiškia Lietuvos nepriklausomybę. Akta kūrė bent trijų kartų žmonės tuo metu, kai Lietuvos laisvės idėja nebuvo pakankamai aiški ir gyva. Reikėjo įtikinti gyventojus, kad jie norėtų nepriklausomybės ir tai buvo padaryta. Pats aktas buvo tik išvinišinė forma, išreiškusi įvairių amžiaus kartų veiksmą, siekius. Tai buvo dvasios ir savarankiškas vieningas tautos žygis pasiekęs tikslą. Jeigu nebūtų buvę Vasario 16 akto, kažin ar dabar būtų gyva lietuvių tauta ir ar mes jaustumėmės lietuviams. Lietuvos valstybės kūrėjai, kariai, valdininkai, moksleiviai, ūkininkai ir kiti parodė labai daug idealizmo. Akte išreikštos idėjos ir šiandien gyvos, nemirtingos, aktualios. Dėl šio akto idėjos įgyvendinimo ir dabar lietuvių veikla visame pasaulyje.

S. Jelionienė: Aš buvau mažytė pradžios mokyklos mokinė, kai viename šiaurės Lietuvos miestelyje buvo ruošiami Vasario 16 minėjimai. Vasario 16 dvasia buvo gražiai apėmusi visą Lietuvos jaunimą. Norėčiau, kad taip būtų ir dabar. Mano išmanymu šie minėjimai turi būti gilūs, prasmingi ir lietuviški — mūsų tautos, mūsų lietuviškos šeimos

šventė. Aš kartais net abejoju, tuviams miela ir brangi šventė, ar gerai darome kviesdami į mūsų minėjimus svetimaučius politikierius, kurie neretai nori tik pasireklamuoti. Pabosta ir jų pristatinėjimų gražybiškos kalbos, neretai neįdomūs ir svečių pasisakymai. Gal būt, reiktų kviesiti juos į mūsų tarptautinius prognozes, Vasario 16 minėjimus paliekant tik mūsų tautinės šeimos didžiųjų šventę.

Aleksandras Karaliūnas (vidurinės kartos atstovas): Vasario 16 svarbi visoms kartoms, — ji jungia mus visus ir neleidžia išsivaiškinti. Tikėtai kartais šios šventės minėjimai klaidina lietuvius ir svetimuosius, pabrėžiant 1918-uosius Lietuvos valstybės kūrimo metus, kai mūsų valstybinės tradicijos prašoka 700 metų. Šia prasme reiktų minėjimus ir pravesti.

Elenora Šalkūnienė (Amerikoje gimusi ir augusi senosios kartos ateivių dukte): Aš gebu Vasario 16-ąją ir žinau, ką ji reiškia. Žinau, kad už ją žuvo mūsų tautiečiai. Aš nesvaržau kalbėdama lietuviškai ir stengiuosi kitiems informuoti apie mano tėvus ir vyro gimtąjį kraštą. Aš visiems prisipažįstu esanti lietuvaitė. Bet aš nevenčiu Vasario 16-ąją, kaip kiti lietuvių švenčia. Aš gimiau ir gyvenau laisvame krašte ir nežinau, ką reiškia nelaisvė ir prispauda. Aš turėjau šiam krašte gerus tėvus, namus, mokyklą ir niekuomet nieko nepradarau. Būdama maža, 1948 metais aš nemokėjau lietuviškai, bet aš vėliau, niekieno neverčiama, pati išmokau savo tėvų kalbą. Aš nežinau, kokie šios šventės minėjimai turėtų būti. Tiesa, man teko juose dalyvauti, ir aš galiu pasakyti, kad jų programa neturi būti tokia, kaip dabar kad yra.

Aldona Tamošūnaitė (jauna studentė): Į Ameriką mane tėvai atsivežė mažyte, gal 2-3 metų amžiaus. Mokykloje ir tarnyboje mes esame amerikiečiai, grįžę namo ir ypač savaitgalįjį tampame lietuviams. Lietuvių dvasios palaikymas labai daug priklaus nuo šeimos aplinkos bei tėvų. Man atrodo, kad mūsų visuomenės vadovai permaža dėmesio skiria jaunimui. Ir dabartiniai Vasario 16 minėjimai, kaip tokie jaunimui naudingi nebūna. Jie yra pradedami pasenusia forma, neįdomūs ir mano kartos jaunimas į juos neina. Tiesa, jie eina į kitus lietuviškus rengimus, lanko šventes, parodas, tik ne Vasario 16 minėjimus. Jei kas iš jaunųjų į juos eina, tai ne savo noru, bet todėl, kad turi eiti.

Tačiau minėjimai reikalingi, ir juose reikia tautos praeitį prisiminti. Gal būt, jie turi būti daugiau kultūrinio pobūdžio. Dabar kviečiami prelegentai dažniausia būna neįdomūs, jų kalbos ilgos ir jie vis kartoja Lietuvos istoriją, kurią mes jau žinome iš vadovėlių. Lietuvos praeitį jaunimui reikia kiek kita forma pateikti.

Svetimtaučiai ateina į mūsų minėjimus tik tada, kai artinasi rinkimai, o šiaip jau jie atsiunčia savo nepirmaeilis atstovus. Taip vienas labai žymus amerikiečių politikas prieš rinkimus lietuviams tvirtino gerai suprantąs jų tautinius troškimus, bet, kai lietuvių rimesniu reikalu

pas jį į Washingtoną nuvyko, jis pasakė neturįs laiko kalbėtis. Dauguma amerikiečių politikų nesupranta ir nenori suprasti mūsų reikalų, vargų. Kažin ar verta juos įtikinti. Ar ne geriau užmegzti glaudesnius ryšius su tomis tautomis, su kuriomis mus jungia bendros nelaimės — su latviais, ukrainiečiais?

Ruošiant Vasario 16 d. minėjimus iškeliami mūsų menininkai. Tačiau dažnai jie mums skambina Soponą, Rachmaninovą, bet ne Čiurlionį. Kiti gi dainuoja ne lietuviškas arijas ir ne lietuvių kalba. Tokios rūšies pristatymai jaunimui yra atšibodę, nes nieko neduoda.

Gintaras Plačas (pradedantis studentas): Man Vasario 16 yra Lietuvos laisvės priminimas. Tačiau minėjimai nėra taikomi mums, jaunimui. Daug kalbama apie grįžimą į laisvą Lietuvą, tačiau jaunimui tai nėra labai aktualu, nes jis kuriasi šiame krašte. Jaunimas net nėra matęs savo tėvų žemės, o pasakojimai apie ją greitai išgaruoja. Nėra visiškai lengva mylėti kraštą, kurio nei nematei, kuris tau nieko neduoda.

Vasario 16 minėjimai daugiau jaunimui duotų, jeigu jie būtų pradedami kultūriniais pasirodymais, parodomis, demonstruojant lietuviškus filmus, rodant skaidrėmis ir kitu būdu Lietuvos vaizdus, organizuojant atitinkamus konkursus, o ne ilgas kalbas.

Diskusijose dalyvavo Pr. Nedas, Br. Kviklys, J. Dainauskas, E. Korzonas, R. Merkis, Abelkėnė, A. Paužolis, O. Zailskienė, Vyt. Mikūnas ir kiti. Jų metu pasisakyta už Vasario 16 dvasios ugdymą šeimoje, šios šventės šventimą šeimais ratelįje. Konstatuota, kad nieko gero neduoda prievartos būdų vartojimas. Nuo minėjimų lankymo jaunimą atbaidas ir nuolatinis aukų rinkimas. Nemonalinai sutikta žinia apie jaunimo kai kurių atstovų išsiskyrimą iš Vasario 16 programos dalyvių tarpo. Plačiau išreikšta nuomonė, kad Vasario 16 minėjimus reikia reformuoti, o geriausia būtų jaunimui ruošti atskirus minėjimus. b.k.v.

Kada liežuvis vienas ir dvi ausys — kalbėkį žaizta, du kartus paklauses.

Turkų patarlė

Šešioliktas JAV-ų konstitucijos priedas tapo įstatymu 1913 m. vasario 3 d. Šis priedas Amerikos gyventojams uždėjo pajamų apmokestinimą.

TYPEWRITERS

Sales — Service — Rentals
Typewriters — Adders
A & H BUSINESS MACHINE
3530 W. 63rd St. Tel. 925-8875

DRAUGAS, trečiadienis, 1970 m. vasario mėn. 11 d.

5

BOSTONO ŽINIOS

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINEJIMAS

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas yra šį sekmadienį, vasario 15 d. Programoje: 10 val. ryto Sv. Petro parapijos bažnyčioje, So. Bostone, šv. Mišios už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Organizacijos dalyvauja su vėliavomis. 2-ą valandą p.p. Lietuvių Piliiečių d-jos auditorijoje So. Bostone iškilmingas minėjimas su menine programa. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti pamaldose bažnyčioje ir minėjime L. P. d-jos auditorijoje.

Amerikos Lietuvių tarybos Bostono skyr. atstovai su pirm. Broniu Galiniu minėjimo reikalu buvo priimti Bostono mero ir Mass. gubernatoriaus.

SEKSAS KULTŪROS KLUBE

LB kultūros klubo susirinkimas įvyko sausio 11 d. Tarptautinio Instituto patalpose Bostone. Buvo pristatyta nauja klubo valdyba, kurią sudarė: pirm. Česlovas Mikiūnas, vicepirmininkė — Česlava Alėšonienė ir Aldona Navickienė, sekretorė Skirmantė Makaitytė ir išd. Mykolas Druga. Susirinkimo prelegentu buvo kun. dr. Antanas Paškus.

Kun. dr. Paškus gimnaziją baigė dar Lietuvoje Ukmergėje, mokėsi Eichstaeto kunigų seminarijoje o vėliau Romoj studijavo Gregoriano universitete, Muencheno universitete ir keiluose Amerikos universitetuose. Taip pat profesoriauja New Yorko, o dabar Ohio valstybėje. Yra klinikinės psichologijos profesorius. Jo paskaitos tema: "Seksas išganymu ar pražūčiai"

Prelegentas pradėjo apie meilę, kaip ją veidavo senovės graikai, kaip vėliau meilė buvo apdainuojama poetų, kaip įsimylėję aprašo ją savo išrinktosioms ar išrinktiesiems savo laiškuose ir net sukaldasikavo į kelias grupes — kūniška, erotinė, dvasinė, broliška ir pan.

Prieš porą dešimčių metų pasakytį moteriai, kad ji yra

ar atrodo seksualiai, buvęs didžiausias moters įžeidimas ar pažeminimas, šiandien ar šių dienų gyvenime tokiu pasakymu tik pasidžiaugia. Universitetų apdaušinėjimais surinkti duomenys rodo, kad šių dienų mergaitė gėdinasi prisipažinti, kad ji dar neturėjo vyro. Melu ji bando kalbėti, kad neatrodžius atsilikusia. Tai nesąs vienos mokyklos ar vietovės reiškinys. Vieni ir vienos saka, kad lytinis santykiavimas esąs įtampos atpalaidavimas, be jokių sūrupulų ir galvojų. Jeigu sakoma, kad kūniška ar fizinė meilė trunka, prelegentas tai pavadinio stumimu. Kūniškas geidulys stumias žmogų prie antros pusės, bet tai nesanti meilė, tai lyg tam tikras išsikrovimas, po kurio nelieka nieko — tuštuma. Tai pats nepatoviasias meilės reiškinys. Meilė reičia daugiau ko, kas neperegdyt. Net ir tie, kurie rašo, kad be jo ar jos nėra gyvenimo, dažniausia tai yra tik susikurtas vaizduotės išreiškimas. Tokie apsidevę po keletos vedybinių gyvenimo metų randa, kad tai buvo netiesa. Kai kurie anglosaksai ir meilės ar sekso klausimą bandą aiškinti demokratiškai: jeigu iš vedusių poros kuri nors pusė nepatenkinta, reikia sudaryti trikampį — turėti dar draugą ar draugę.

Prelegentas suminėjo daug šių dienų gyvenimo pavyzdžių, liečiančių meilę ir seksą, tačiau nepasakė apie ko reikia priekirti šį moralinį pakrikimą sekso klausimu. Kalbėjo tik apie patį gyvenimo vyksmą, esamą tikrovę. Net į klausimą, kur veda noras įvesti pradžios mokyklose ir net vaikų darželiuose seksualinį auklėjimą ir pasakius keletą gėmą liūdų pavyzdžių to auklėjimo, prelegentas tik padėkojo už jo paskaitos pratęsimą ir papildymą.

Nepaisant, kad prelegentas ir nepasakė, kas matėsi iš temos pavadinimo; seksas išganymu ar pražūčiai, vis dėlto išvadoje kiekvienas galėjo susidaryti

(Nukelta į 7 pusl.)

PROGRESS-PAZANGA COLLISION EXPERTS
A & J. STANEVICIUS
Pliuama — Išpame — Dažeme
Moto, Karoserijos (Body), Sparnu
2637 W. 47th St., Tel. LA 3-9663
Chicago, Illinois 60632

Chicago Savings and Loan Association

NEW RATES

FEDERAL SAVINGS AND LOAN SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED INSURANCE CORPORATION

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.

6% PER ANNUM OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES 2 Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity	
5 1/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE 6 Month Maturity	5 1/4% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE GOLD EAGLE PASSBOOK ACCOUNTS \$100.00 Minimum	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board
6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4, Thurs & Fri 9 to 8 Sat 9 to 12:30

Lemonto Maironio lituaninės mokyklos choras su vadovu muziku Faustu Stroha programos metu.

LAISKAI "DRAUGUI"
VASARIO SESIOLIKTOSIOS REIKALU

Šių metų "Draugo" 22 numerio laidoje buvo rašyta, kad sausio mėnesio 24-tą ir 25-tą dienomis, Chicagoje, Lietuvių Bendruomenės, VLIK ir ALT atstovai turėjo pasitarimą Vasario 16-tos dienos reikalu. Tame pranešime pasiūlė Vasario 16-tos dienos arba kita proga surinktus pinigus skirti į tris dalis, ALT-os, VLIKo ir Lietuvių Bendruomenės reikalams remti. Toks logiškas ir praktiškas pasiūlymas, jeigu jis būtų priimtas, nurašintų iš jų klaušimui besitęsiančius ginčus. Bet jis nebuvo priimtas.

Toliau, tame pačiame straipsnyje, yra pažymėta, kad "taip pat nebuvo patvirtintas ir aukotojų apsisprendimas pasirinkti, kuriai organizacijai aukoti". Jei ši mintis "Draugo" korespondentui buvo perduota tiksliai, ir veiksniai tikrai nuneigė laisvę aukotojų apsispresti, kam jis turi skirti savo uždirbtą pinigą, o patys nepasiūlo priimtino sprendimo, tai su mūsų veiksniais yra blogai!

Laisvas žmogus savo uždirbtus pinigus gali aukoti tam, kam jis nori ir šiame klausimui nerūpiama nei diskusijų, nei posėdžių, nei laiko gaisrinių. Visuomenės entuziazmas remti mūsų veiksmų darbus būtų didesnis, jeigu veiksniai veikti vieninai. Bet, jeigu mūsų veiksniai posėdžiuose praleidžia daugiau laiko kalbėdami apie pinigus ir jų paskirstymą negu apie Nepriklausomos Lietuvos idėjos propagandą, ir dar nesutaria, tai man kyla klausimas, ar jie patiesina savo egzistenciją.

Taigi, artėjant Vasario 16-tos dienos minėjimui, yra patalpa kas surastų bendrą kalbą ir numatyti bendrą veikimo planą, o kol tokio plano nėra aukotojui lieka savo auką skirti tam, kas, jo nuomone, Lietuvos Nepriklausomybės reikalą geriau atstovauja. Danielius Dugėsys

LIETUVIS Į KONGRESĄ

B. Brazdžionis "Draugo" vasario 5 d. aprašydamas apie K. Okso rinkiminės būstinės atidarymą, rašo: "Mielam, mūsų naujam politiniame žygyje Okso linkime laimėjimo, o mes lietuviai, junkimės į bendrą darbą, po to mes galėsime pasidžiaugti, kad dar vienas lietuvis įėjo į JAV kongresą!" Norisi tikėti, kad visi susipratus lietuviai parems Okso kandidatūrą, tik B. B. pareiškimas: "dar vienas lietuvis įėjo į JAV kongresą", prašosi paaiškinti. Neteško girdėti, kad bet kada būtų lietuvis buvęs JAV kongrese nariu, išrinktu ar paskirtas. Kodėl? Ar todėl, kad lietuvių nebūtų tam postui palėgiu. Ne, mes lietuvių turime pakankamai gabių, galinčių užimti bet koki postą. Deja abi JAV partijos lietuvius nekaito reikšmingais jų politinėje veikloje, nes lietuvių nuo seno yra papratę svetimiesiems vergauti, pataikauti, lankstyti kur reikia ir kur nereikia. Savo tarpe niekada nepasireiškė kaip tvirtas politinis vienetas, vertingas savo tautybę. Politinės partijos skaitosi tik tai su tais, kurie žino savo vertę. Ar lietuviai, neiškiriant liet. spaudos ir radijo,

garbi gal padėdė iš apsnūdimo, už lietuvių JAV kongresą, greit įsitikinsime. K. Brž.

Iš tikrųjų "bėda su laisvais"

Pr. Alšėnas "Drauge" rašo (sausio 15 d.), kad vieni žmonių siūnia laišku laikraščiams per mažai, o kiti — per daug. Nors jis ir nesako, kas per mažai laišku rašo, bet galima spėti, kad lietuviai.

Lietuviai, iš tikrųjų, per mažai rašo, o gal dar tiksliau, beveik nieko nerašo. Juk labai labai retai pasirodo lietuvių laišku angliškoje spaudoje, tartum, kad jie būtų neraštingi, arba neturėtų ką rašyti.

Laiškų nerašymas ir nereagavimas į įvairius pasireiškimus spaudoje duoda lietuviams blogą atestaciją ir nusikraudžia lietuviškus reikalus. Laikraščiai ir kolumnistai nežino, ar lietuviai juos skaito, ar ne. Visai neseniai girdėjau tuo reikalu nusiskundimą vieno seno ir mums prieštanksio kolumnisto.

Būtų gera ir naudinga, jei mes pasekotumėm anglus ir rašytumėm labai daug, kaip patėbė Pr. Alšėnas. Latviai tai daro. Jų Tedi Zierinš parašo ir išsiuntinėja po porą šimtų metuose laikraščiams vidurinėje Amerikoje dalyje. Jis išnaudoja visas progas. Savo laiku Lietuvos Vyčiai rašinėjo daug

Marion Kam Yin Lee, 21 m., išrinkta Amerikos kiniečių gražuole, San Francisco mieste, kiniečių naujųjų metų proga.

"Drauge" jau galima gauti naujai išleistą informaciją leidinį

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Peruošė dipl. teis. Pranas Sulac.

Čia nuosekliai apžiūrimas testamentų reikalingumas ir jų galia, bei nurodoma jų forma ir paduodami pavyzdžiai ne tik pagal JAV veikiančius įstatymus, bet ir Vokietijoje, Anglosaksų pasaulyje bei Nepriklausomoje Lietuvoje.

Atskiru skyrtumi — "Klausimai ir atsakymai" — aiškinami su testamentų sudarymu kylančius neaiškumus, tuo būdu patiekiant lengvai suprantamus nurodymus, ką daryti, kaip, kodėl ir ko vengti.

Knygos kaina 3.00 dol. Illinois gyventojai prašomi pridėti 5 proc. mokesčiams.

laiskų laikraščiams ir politikams. Dabar, rodos, ir jie sutingo, ar nusivylė tais lietuviams, kurie galėtų ir turėtų rašyti, bet nerašo. D. Juris

TARTU MIESTAS — SENIAUSIAS EUROPOJE

Tartu miestą daug kas Europoje vadina Estijos Atenais. Šis miestas yra vienas iš seniausių miestų Europoje, nes jau 1030 m. ėjo dėl jo kovos tarp estų ir rusų. Vėliau 1224 m. pastvėrė į savo rankas vokiečiai. Iš viso Tartu miestas ne kartą ėjo iš rankų į rankas ir todėl tinkamai plėstis negalėjo. XVII amžiaus pradžioje Švedijos karalius Gustavas Adolfas įsteigė Tartu mieste universitetą, kurio pobūdis daug kartų buvo keičiamas: lotyniškas, vokiečių ir pagaliau estiškas. Universiteto žinioje buvo daugybė gražių pastatų, kuriuose tilpo klinikos, laboratorijos, bibliotekos ir kt. J. Msk.

MISCELLANEOUS

VYTAUTAS ZUKAUSKAS SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Gerys prekų didel. pasirinkimas. Automobiliniai, šaldytuvai, televizijos, doler. sertifikatai, maistas, akordeonai. 2608 W. 69th St. Chicago, Ill. 60629 TELEF. WA 5-2787

BANGA
TV, Radio, Stereo, TV antenos, Air-conditioners. Pard. ir taisymas. 2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421 Vakarais skambinti WA 5-3607 P. Eudenas K. Simulis

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
2501 W. 69th St., Tel. WA 5-2737 3333 S. Halsted Tel. 254-3320 Didelis įvairių prekių pasirinkimas. Priimam užsakymus automobiliams — Moskvitch ir Zaporozje. E. Zukauskas

RICHMOND AUTO SERVICE
2934 West 63rd Street Užsieninių ir vietinių auto taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilkikas. Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3253 Savininkas Juozas (Joe) Jurašius

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis. J. BURNYS — Tel. RE 7-5168

VARGAS SU APSILDYMU?
Kreipkitės į A. JAMES HEATING CO. 4552 S. Kedzie 947-4314

Heating Contractor
Irenių naujus ir perstatant senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning — naujus ir senus namus. Stogų rėmus (gutters), vandens šildytuvus boilerius. Turin ir leidimus dirbti mieste bei užmieste. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimas nemokamai.
DOMAS ZUKAUSKAS HEATING & SHEET METAL
Telefonas VI 7-5447 4444 S. Western, Chicago 9, Ill.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus.
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANKUS Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos, Tune-up ir Motorų Remontas. 5759 So. Western Avenue Kampas 58th Street Tel. — PROspect 8-9533

MOVING
ŠERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus, ir iš toli miesto leidimai ir pilna aprauda. 2047 W. 67th Place — WA 5-8063

GARBAGE DRUMS
WITH COVERS AND HANDLES 30 and 50 gal. Free delivery 5622 So. Racine, 434-1113

CLASSIFIED GUIDE

ISNUOMOJAMA — FOR RENT

BUTAI rinktinama nuominkams. Best Agency, 2925 W. 63rd PR 8-6032 Nelaukite užregistruoti laabai! Aptarnaujama pietvakarine dalį 9 metų. Savininkas kreipkitės dėl aptarnavimo nemokamai.

DEMESIO!

APDRAUDŲ AGENTORA
Namu, Gyvybės, sveikatos, biznio, automobilio. Patogios išmokėjimo sąlygos.
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

A. ABALL ROOFING CO.
Isteigta prieš 49 metus. Dengiame visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminus, rėmus, nutekamusius vamzdelius. Darome iš lauko. Taisome mūrų "tuck pointing". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuotas.
LA 1-6047 arba RO 2-8778
Apskaičiavimai nemokamai. Skambinkite bet kurioje laiku.

DAŽYMAS
Pigiai dažau namus iš vidaus ir lauko. Valau kilimus ir baldus.
Pilną aprauda
J. Rudis — Tel. CL 4-1050

TELEVIZIJOS
Spalvotos ir paprastos, radijai, stereo, oro vėsintuvai. Pardavimas ir taisymas.
J. MIGLINAS
Krautuvė Marquette Parke 2346 W. 69th St. — Tel. 776-1486 Namų tel. — PR 6-1063

RADIO PROGRAMA
Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujoji Anglijoje, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų, perduodama: vėliausia pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika dainos ir Magdūtės pasaka. Programą veda — Steponas J. Minkus. Biznio reikalais kreipkitės į: Baltic Florists — gėlių bei dovanų krautuvė, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. Tel. AN 8-0489. Ten pat gaunamas ir dienraštis "Draugas".

RETA PROGA
ST. PETERSBURG, FLORIDA KUR DABAR LIETUVIAI MASINAI KURIASI
3 1/2 kambario butai, effiencencios, motelis — viso 24 vienetai, 204 vietų restoranas ir lounge, plaukiojimo baseinas, 2 shuffle boards, 2 teniso aikštės, po stogu piknikavimui vieta su įrengimais, solarium'ai — visa tai ant 3 1/2 akro kampinio sklypo prie vandens — Boca Ciega Bay. Puiki vieta laivams ir mėske-rojimui, luksuosišiam St. Petersburg rajone. Metinės pajamos — \$180,000. Kaina — \$322,000. Rašykite: J. Petruskas, 1700 Park St. North, St. Petersburg, Fla. 33710.

LEONAS REAL ESTATE
INCOME TAX — NOTARIATAS — IMIGRACIJA
2735 W. 71st St. — Tel. 925-6015
Platinkite "Draugą".
Remkit tuos biznierių, kurie Perskaite "Draugą", duokite ji kitiems pasiskaityti. skelbiasi dienraštyje "Drauge".

REAL ESTATE

ALEX SATAS — REALTOR
Main office 5727 W. Cermak Rd., Cicero, Illinois, Tel. OL 6-2233
Turime šimtus namų Berwyne, Ciceroje, Riverside, La Grange Park ir kituose vakariniuose priemiestuose. Prašome užsukti į mūsų įstaigą ir išsirinkti iš katalogo.

NERIS REAL ESTATE
Persikėlė į naujas patalpas
3009 W. 63rd STREET TEL. 471-0321

REAL ESTATE

Tvaringas, teisingas ir greitas patarnavimas visais Real Estate reikalais. Be to, veikia Notariatas. Daromi ir liudijami vertimai Tvarkomi plietybės dokumentai. Pildomi Income Tax ir atliekami: kitoki patarnavimai.
SIMKUS REAL ESTATE NOTARY PUBLIC
4259 S. Maplewood Av. CL 4-7450

Beveik naujas 4 modernių butų mūras — 2 po 4 kamb. ir 7 kamb. 59 ir Kedzie \$75,000. Miesto krautuvė — Brighton Parke. 2 po 4 kamb. med. Gazo pečiai sildymas. Garažas 1 butas su baldais, antras tuščias. 42 ir Rockwell. \$13,500.
Insurance — Income Tax Notary Public
ŠIMAITIS REALTY
2737 W. 43rd St., CL 4-2390

NAMŲ PIRKIMAS — PARDAVIMAS — VALDYMAS
Butų nuomavimas — Income Tax Notariatas — Vertimai
APDRAUDŲ AGENTORA
BELL REALTY
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave. — PR 8-2233

DRAGUČI, NESVAJOK!
Prie Ford City 5 1/2 kamb., 8 metų modernus mūras, apie 40 pėdų sklypas, 1 1/2 auto garažas. \$22,900.00. Liukus 4 butų mūras arti Maria High. Naujas gazu šild., alumin. langai, mūro garažas, platus sklypas. \$43,000.
10 kamb. mūr., 2 vonios, 2 virtuvės, 2 auto mūr. garažas, naujas gazu šildymas, puošnus priedai, gražusis patogusis už naujus namus. Arti vietoje \$23,900.00.
Puikus 2-ju aukštu mūras — 6 ir 8 kamb. Garažas. Arti mūr. \$19,900. Vairingas mūras. Naujas stogas, elektra, gazu šildymas ir garažas. 4 nuomos pelningų pajamų. Marquette pke. \$26,950.
Pigus lotas dviem butam statyti. Marquette pke.
VALDIS REAL ESTATE
2458 W. 69th St. RE 7-7200

Marquette parke, mūrinis, du butai po 4 kamb. ir būtinai ar raištinai patalpa. Morigijus galba perimti su 5 1/2 \$ 21,900.
Brighton Pke du namai, 6 butai, geros pajamos, 13,900.
Marquette Pke, Mūr. 3 butai ir galalpa būtinai ar raištinai. Pigus \$42,000.
Marquette Pke. Mūr. 5 kamb. būnaloj. Naujas šildymas. Garažas. \$17,900.

VAINA REALTY
2517 W. 71st St. — RE 7-9515
15 butų, 2-ju aukštu mūr. prie 67 ir California, \$20,000 metinių pajamų. \$127,000. Inesius \$45,000 savininkas duos paskola 7%.
1 1/2 aukšto, 5 metų mūr. 2 svarūs butai — 5 1/2 ir 4 1/2 kamb. Prie 63 ir Austin, Virimo — kepimo pečiai, azuolo medis, dvigubas mūr. garažas \$51,000 arba pasiūlymas. 6 kamb., 20 metų didelė švart mūr. rezidencija prie 71 ir California. 2 auto. garažas. Galima tuoj užimti. \$27,500.
15 kamb., 15 metų "ranch" stiliaus mūr. namas 84 ir Kedzie. \$23,000.
15 kamb., 15 metų mūr. "ranch" ant 5/8 p. sklypo. Prie 79 ir Rockwell. 2 vonios, centr. vėsinimas, juosta rūsya. Garažas Rimas pirkinys.
11 butų, 10 metų, 2-ju aukštu mūr. namas prie 71 ir California. \$152,000.

ISIGYKITE DABAR

SEPTYNIASDEŠIMT SEPTYNI ANEKDOTAI KRIZAS PLEPERIS

Kai jomuru išsakomi vargai, skriaudos ir neteisybės, gyvenimo niūri realybė prablaivėja ir yra lengviau ją pakelti.

Iš tos gyvenimo taisyklės kilo ir šie 77 anekdotai, kuriuos autorius surinko į vieną leidinį ir kurie apima rusų okupacijos laikų Lietuvoje įvykius ir nuotaikas.
— Ką galima nupirkti už seną rublį?
— Nieko.
— O ką už naują?
— Dešimt kartų daugiau.

Tokių ir panašių jomuru yra perpintas visas leidinys, kurio kaina tik 1.00 dol.
Gaunamas DRAUGE. Prie kainos prašom pridėti 5 proc. mokesčiams.

MARIAN SHRINES OF THE AMERICAS
TITAS NARBUTAS
Nauja knyga anglų kalba, versta iš lietuviško leidinio, kurią reikėtų kiekvienam perskaityti.

Atsekant Marijos kultą nuo pirmų misionierių, čia aprašomos svarbiausios Pietų, Centro ir Šiaurės Amerikos Marijos šventovės.
Knygoje gausu iliustracijų, kurių tarpe yra net du Šiluvos Marijos statulos Washingtono paveisklai ir platus naujiausias JA V šventovės bei joje esančios lietuvių koplyčios aprašymas.

Knyga patraukliai ir rūpestingai išleista, gaunama DRAUGE, kaina \$3.50.
Ta pati knyga čia gaunama ir lietuvių kalba. Jos kaina \$2.50. Illinois State gyventojai prie kainos turi pridėti 5% mokesčių.

DEMESIO!
Gepolo Skipičio dvi įdomios ir kiekvienam naudingos isigyti knygos:
NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ STATANĖ \$5.00
atsiminimų knyga, pavaizduojanti sąlygas, kuriose kėlėsi nepriklausoma Lietuva.
NEPRIKLAUSOMA LIETUVA \$7.00
atsiminimų knyga, apimanti 1914-40 metų laikotarpį. Išleista švenčiant 50 m. nuo nepriklausomybės paskelbimo jubiliejų.

B. PIESARSKO — B. SVECEVICIAUS
Naujas Lietuvių—Anglų kalbų žodynas (27,000 žodžių, kietuose apdaruose) \$5.00

Šiuose dviejuose veikaluose rasite išsamų ir gyvą bundancios ir nepriklausomos Lietuvos aprašymą, kurį autorius pateikia kaip betarpis tų laikų įvykių liudininkas.
Knygos gaunamos DRAUGE. Illinois gyventojai prie knygos kainos turi pridėti 5 proc. mokesčiams

Yra posakis "kiekvienas medalis turi dvi puses", kuris puikiai nusako, kaip skirtingai gali tas pats dalykas atrodyti.
Geriausiai pažinti mūsų tautos gyvenimą ar atgaivinti jos praeitį, galim perskaite ne vieną, bet kelias įvairių asmenų prisiminimų knygas, kurių kiekvienoje rasim ką nors naujo, kitaip suprasto, ar matyto.

GIVENIMO VINGIAI, dr. P. Karvelienė, 1 dal. autobiografiniai atsiminimai 3.50
KETURI GANYTOJAI, M. Vaitkus atsiminimai apie ark. J. Matulevičių, ark. P. Karvičių, ark. J. Skvirecką ir vysk. P. Būčį 2.00
MANO ATSIMINIMAI, dr. V. Tumėnienė gyvenimas ir darbai 2.50
MISTINIAME SODE, M. Vaitkus atsiminimai 3.00
ZVILGSNIS Į PRAEITĮ, K. Zukas žmogaus ir kario atsiminimai 5.00

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti

CONTRACTORS

VACYS CONSTRUCTION CO.
REZIDENCINIAI, KOMERCINIAI, MEDICINOS IR KITOKI PASTATAI
2457 West 69th Street Tel. HE 4-7483

KOSTAS BUTKUS
Tel. PR 8-2781

METALO IR STIKLO
Tvoros, Stogeliai, Dury Langai, Ryn-os ir Tureklai

NAMŲ TAIYMO DARBAI
Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuvis — labai prieinama kaina.
SKAMBINTI RE 7-9615

HELP WANTED — MOTERYS

CLERK-TYPIST
2 diver. positions open — each requiring intell., maturity, accur. & dependability. Good potential.
PHONE — 236-8306

SKOKIE APYLINKJE — reikalinga šeiminiškė, kol motina susveiks grįžus iš ligoninės. Yra 6 vaikai (2 prieš mokyklinio amž.). Virimas ir lengva namų ruoš. Atskiras kamb., geras atlyginimas, laisvalaikis. Reikalinga kalbėti nors kiek angliskai. Kreiptis į Dr. McDermott, namų tel. OR 5-4385 arba po 2 v. p. p. ofiso tel. OR 5-4471.

Dependable WOMAN Wanted.
5 day week, gen'l housework. Steady, 4 children, 3 school age: 14-10-7-4, top salary for right person. Must speak some English. Excellent transp. Park Ridge, Ill. Tel. 692-2854 after 6 P.M.

JEIGU JUMS REIKIA GRAŽIŲ VIZITINŲ KORTELIŲ, kreipkitės į "Draugą", kuris spausdina tokius dalykelius gražiai, greitai ir prieinama kaina.

DRAUGAS
4545 West 63rd Street CHICAGO 29 ILLINOIS

TORONTO LIETUVIAI DAINOS KULTUROJE

PR. ALSĖNAS

Šiandien Toronte veikia apie šešetas lietuvių chorų. Mat, kai didžiulis Torontas toli gražu dar negalėjo pasidžiaugti tokiu dideliu skaičiumi lietuvių, kiek jų šiandien yra, vis dėlto ir tada dirbta ir rūpintasi savos kultūros reikalais. Šios kolonijos lietuviai ir tada turėjo savas organizacijas, savus chorus, kurie gailino lietuviškumą. Tektų prisiminti ankstyvesnį choro vadovą Praną Motiejūną.

P. Matiejūnas Kanadą pasiekė 1927 m. Vienerius metus jam teko gyventi kitur, o nuo 1928 m. nuolat gyvena Toronte. Lietuvoje penkerius metus mokėsi vargonininkauti, o atvykęs į Kanadą pirmiausia nusipirko vargo nelius.

Toronto anuometiniai lietuviai veikė greitai pradėjo kalbinti organizuoti chorą. P. Matiejūnui netrūko entuziazmo ir energijos lietuviškam darbui. Jis sutiko.

1929 m. pradžioje iš veikusios Toronte jaunimo kuopos buvo suorganizuotas mišrus lietuvių choras, kuris pradžioje veikė paprasto choro vardu, o vėliau buvo pavadintas "Švyturio" chorą. Tuo metu ir suaidėjo P. Matiejūno nuosavi vargonėliai St. Francis bažnyčioje. Tada buvo giedamos bažnyčioje tik lotyniškos Mišios, o Kalėdų metu lietuviškos giesmės. Net devynių metų P. Matiejūnas vargoninkavo bažnyčioje ir vedė "Švyturio" chorą. Choras pasaulietiškam repertuarui turėjo visą eilę populiarių lietuviškų dainų.

1938 m. dėl įvairių priežasčių choras iširo ir porą metų visai neveikė. Vėliau vėl buvo pradėtas organizuoti. 1941 m. P. Matiejūnas, dainos entuziastų padedamas ir pritariamas, sušaukė pasitarimui daugiau 50 lietuviškos dainos mėgėjų ir įsteigė "Aušros" chorą. Po to choris skaičius protarpiais keisdavosi, bet vi-

šią laiką turėjo per keturiasdešimt balsų. Choro akomponiatorium visą laiką buvo L. Pocius.

Norėčiau išvardinti bent tuos žmones, kurie dalyvavo chore ir savo dainomis skiepijo lietuvių širdyse tėvynės meilę. Tai buvo Z. Užemėckienė, M. Daukienė, E. Ivaškaitė, Margelienė, S. Dervinienė, V. Kundrotienė, J. Lastauskaitė, I. Grubevičiūtė, S. Gudziuskaitė, V. Jarašiūnaitė, J. Grinskaitė, A. Žiliūtė, E. Beinorytė ir V. Beličkaitė, A. Miskevičiūtė, V. Samulevičienė, Butkienė, A. Vaitkevičiūtė, B. Andreliūtė, A. Batulevičiūtė, M. Matiejūnienė, P. Pocienė, M. Matiejūnaitė, J. Yokubynaitė, A. Karaliūnaitė, M. Parakevičiūtė ir V. Dervinytė, J. Gudziuskas, P. Kundrotas, Margelis, J. Yokubynas, L. Vekteris, A. Augutis, P. Vedeckis, P. Brazauskas, P. Kairys, F. Meldaišis, E. Narušis, Butkus, R. Bepirštis, B. Dervinis, B. Yokubynas, A. Cirūnas, V. Dagalys, J. Samulevičius ir A. Kunutis. Kaip jau iš pavardžių matyti, daugiausia chore dalyvavo šeimos — tėvai ir vaikai.

Be to, solo dainomis dažnai pasirodavo Z. Užemėckienė, kuriai akomponuodavo dukterė A. Užemėckaitė, o taip pat padainuodavo solo sopranas Vanda Jarašiūnaitė arba duetą Edna Ivaškaitė ir Antanina Mickevičiūtė. Pirmoji yra dainavusi ir solo dainų.

"Aušros" choro programos visuomet buvo pradedamos Lietuvos himnu, o mėgiamiausios dainos — A. Vanagačio, J. Žilevičiaus, Č. Sasnauskio, J. Naujalio, Andriulio, J. Gudavičiaus, St. Šimkaus, L. Orditi, Gounod, A.S. Pocius ir kt. populiarios lietuviškos dainos.

Išvykose chorui teko būti Niagara Falls JAV pusėje, New York'e pasaulinės parodos metu, kur buvo suruoštas tarptautinis dainų festivalis ir didelė lietuvių šventė, Montrealyje, kur buvo duotas koncertas laikraščio "Nepriklausomos Lietuvos" naudai, Hamiltone miesto sukakties 100 metų proga ir t. t. Be to, gen. Lietuvos konsulas a. a. Grant-Suttie chorą buvo iškvietęs dainuoti į Toronto gimnaziją ir du vakarus teko koncertuoti Meno galerijos patalpose Toronte.

Choras net keturias savaites turėjo savo pusvalandžius radijofone. Per radiją buvo išdainuotos 39 lietuviškos dainos ir keletas solo išpildymų.

1946 m. Detroito lietuvių organizacijų centras šį chorą buvo iškvietęs į Detroitą, kur armėnų salėje įvyko koncertas, turėjęs gerą pasisekimą. Lygiagrečiai su choru veikė ir tautinių šokių grupė, kuri buvo savarankiška. Tautinių šokių šokėjai taip pat įnešdavo į programas nuosirdžios lietuviškos dvasios. Šokių vadovavo Pipiraitė, o vėliau — Jokubynaitė.

Kaip matome, nuosirdžiu visų lietuvių darbu buvo daug pa daryta, nors ir su nedidelėmis jėgomis. Juk tuomet lietuvių Toronto kolonijoj buvo tik saujelė, palyginus su dabartiniu kiekiu.

Pradėjus atsirasti Toronte naujiems ateiviams, P. Matiejūnas perdavė chorą atvykusiam muzikui (jau mirusiam) A. Dvarionui.

Swanton, Vt. ugnis sunaikino 16 įvairių pastatų. Paliko 15 šeimų be pastogės. Miestelis turi 3.500 gyventojų.

Mūsų kolonijose Philadelphia, Pa.

Jubiliejinį metų minėjimo komitetas sausio 10 d. užbaigė savo veiklą. Paskutinis posėdis vyko Gečių namuose, vadovaujant komiteto pirmininkui Algimantui Gečiui. Išklausa komiteto pirmininko A. Gečio ir finansų komisijos vadovo Juozo Ardžio apyskaitinių pranešimų, paskirstyta pinigų likučiai, pasidžiaugta atliktais darbais, pasikeista nuomonėmis.

Gyva komiteto veikla truko 2 metus ir 7 mėnesius. Piniginė apyvarta siekė virš 20,000 dolerių. Pažymėtinas komiteto sugebėjimas įtraukti veiklon latvius ir estus ir daugeliu atvejų veikti visų pabaltiečių vardu. Visoje Amerikoje išskirtiniu dėmesio sulaukė komiteto surengta Ekumeninė Maldos diena.

Apie komiteto atliktus ir atliktus darbus mūsų spaudoje, rodos, informacijos netrūko ir per ilgai truktų jų priminimas. Šiuo kartu terka betgi pasidžiaugti komiteto žmonių darbiai ir vaisingai veiklai. Komitete dalyvavo arti 30 asmenų, priklausančių Philadelphia ir Pietinės N. Jersey LB apylinkėms.

K. Cikotas

— Popiežius Paulius VI-sis privačioje audiencijoje priėmė Pietų Vietnamo parlamento užsienio reikalams komisijos pirmininką Luyeną.

Naujasis Clevelando policijos vadas William Elenburg kaltinamas, kad būdamas Detroito, jis buvo įsivėlęs su mafios gengsteriais. Policijos vadas kaltinamas atmeta ir sakosi tai išskėlusius laikraščius trauksiančią teisumą.

KAIP IŠSAUGOTI SVEIKATĄ

Nauji rūkymo tyrimai

Svedų mokslininkai paskelbė, kad anglies dvideginis, kurio yra cigarečių dūmuose, sudaro palinkimą širdies atakoms.

Anglies dvideginis su cigaretės dūmais patenka į kraują ir prisideda kad kraujagyslėse susitelia daugiau cholesterolio. Gi šio cholesterolio nuosėdos užblokuoja kraujagysles, kliudydamos normalią kraujo apytaką.

Tai skelbia gydytojai P. Astrup, K. Kjeldsen ir J. Wanstrup, dirbantįjį Kopenhagos karališkos ligoninės klinikinės chemijos laboratorijoje. Tie gydytojai skelbia, jog buvo pastebėta didesnė anglies dvideginio koncentracija kraujyje jaunų vyrų, turinčių koronarines arterijos sutrikimą. Anglies dvideginis, atsirandęs iš degimo, jaungiasi su hemoglobinu kraujyje, užimdamas deguo-

nies vietą. Apie 10 procentų rūkoriai, kuriuos studijavo minėti gydytojai, buvo rasta turį neįprastą procentą anglies dvideginio junginio su hemoglobinu.

Tikrindami tą radinį, minėti gydytojai atliko bandymus su triušiais. Triušiai buvo maitinami daug cholesterolio turinčiu maistu. Ir tie triušiai, kuriems buvo duodamas alusioi oras, turįs anglies dvideginio priemaišų, gyslių sienelėse turėjo 3-5 kartus daugiau cholesterolio negu tie, kurie gavo tik cholesterolį, bet jų alsuojamame ore nebuvo tokio kiekio minėtų dujų. Ištyrę 1,000 Kopenhagos darbininkų, minėti gydytojai rado ryšį tarp jų su oru įtraukiamo anglies dvideginio kiekio ir tarp koronarinių arterijų sutrikimo. Rūkoriai rasti su didesniais širdies sutriki-

GĖLĖS

Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUZAUSKŲ
Beverly Hills Gėlinyčia
2448 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. FR 8-0535 — FR 8-0534

Mielam prieteliui

A. + A.

JUOZUI BERNOTUI mirus,
joc žmonai **KAZIMIERAI**, dukroms ir visiems artimiesiems giliausią užuojautą reiškiam ir kartu liūdime.

PRANAS STIRBYS ir šeima

A. + A. **KATE TAURAS**

MARKONAITE

Gyveno 3433 West 83rd St., Chicago, Illinois.

Mirė vasario 9 d., 1970. 1:30 v. popiet, suaukšes sienatvės. Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 63 m. Pasiliko dideliame nuilūdimė 2 dukros Frances Siratovich, žentas Felix, ir Estelle Tamkus, žentas Anthony, 2 sūnūs: Edward, marti Marge, ir Albert, 5 anūkai, 2 proanūkai, brolis James Markinas, brolienė Mary ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas pašarvotas Mažeika-Evans koplyčioje, 6845 So. Western Ave.

Laidotuvės įvyks ketv. vas. 12 d. iš koplyčios 10 val. ryto bus atlydėta į šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioj įvyks gedulingos pamaldos už velionies sielą. Po pamaldų bus nulydėta į šv. Kazimiero kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus: giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nulūdę: Dukterys, sūnūs, žentai, marti, anūkai ir proanūkai.

Laidotuvių direkt. Mažeika-Evans, Tel. RE 7-8600.

10% — 20% — 20% pigiau mokėsit už aprūdą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8651 ir GR 6-4339

A. VILIMAS

MOVING

Apraustas perkraustymas — Įvairių atstumų —
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRONTIER 6-1882

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. Lituania Ave. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Lituania Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1005

BOSTONO ŽINIOS

(Atkelta iš 5 pusl.)

vaizdą, kad einama blogu keliu, kad nebelieka jokios atramos gražiai ir pastoviai šeimai sukurti. Gyvulių pasaulis ir tai turi savo normas, žmogus nori jų nusikratyti, nusikratyti atsakomybės ir likti suterštu ir išnaudotu žaislu savo nužmogintam gyvenime.

Susirinkimas buvo nepaprastai gausus, kad sėdėjimui buvo naudojami net laiptai.

LANKĖSI T. A. ŽICKUS

Tomas A. Žickus iš Washington, D. C., vykdamas tarnybos reikalais į Vermont valstybę ir po poros savaičių grįždamas atgal buvo sustojęs pas savo tėvus E. ir P. Žickus Bostone.

**REKOLEKCIJOS
LIETUVISKAI**

Kun. J. Vaišas ves rekolekcijas šv. Petro parapijos bažnyčioje So. Bostone nuo vasario 16 d. Rekolekcijos bus lietuvių kalba.

TRUMPAI

— Izidorius Vasyliūno koncertas New York Town Hall vasario 14 d. 5:30. Programoje Šuberto, Griego ir Švedo kūriniai.

— Kovo 13 d. Jordan Hall Baltų draugijos koncertas.

— Kovo 15 d. Minkų radio valandos talentų popietė Lietuvių Piliėčių d-jos auditorijoje.

— Kovo 22 d. Skautų rengia ma Kaziuko mugė L. P. d-jos auditorijoje So. Bostone.

P. 2-kas

A. + A. **STASEI ŠUKAITIENEI**

mirus, jos vyrui **ANTANUI** ir visiems giminėms reiškiam nuosirdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Ona Tervydienė
Edmundas Tervydis
Romas ir Birutė Tervydziai

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

DRAUGAS, trečiadienis, 1970 m. vasario mėn. 11 d.

7

mais.

Pagal dr. Astrup, anglies dvideginis padaro, kad pro kraujotaką sienelės lengviau prasiskverbia riebalai. Tas sudaro didesnį

palankumą riebalų nuosėdų atsiradimui gyslose. Tai dar vienas įrodymas, kad rūkymas prisideda prie kraujo indų ir širdies sutrikimų. J. Daugl.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. + A. **VINCENTAS MALAKAUSKAS**

Jau suėjo vieneri metai, kai negailingai mirė atsikyrė iš mūsų tarpo mylimą tėvą, kurio netekau 1969 m., vasario 11 dieną.

Nors laikas tęsiasi, bet jo niekad negalėsiu užmiršti. Lai gailingasis Dievas suteikia jam amžiną ramybę.

Už jo sielą šv. Mišios atšaujamoms vas. mėn. 11 d. 6:30 val. ryto šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje.

Maloniai kviečiu visus — giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose pamaldose ir pasimelsti už a. a. Vincento Malakausko sielą. Nulūdęs: Sūnus Richard

A. + A.

PETRUI BULOTAI

mirus,

jo sūnui p.s. **RIMUI BULOTAI** reiškiam brolišką užuojautą.

Detroito Skautų Baltijos Tuntas

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

THREY MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON

Savininko

SAINT CASIMIR

MONUMENT CO.

3911 West 11th Street

Didžiausias Paminklų Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

E U D E I K I S

Laidotuvių Direktoriai

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Trys Moderniškos Koplyčios

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 1741-2

APLINK MUS

× Prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę Jaunimo c. sodelyje vasario 14 d. 12 val. bus padėtas gyvų gėlių vainikas. Iškilnoms vadovaus Chicago Aukšt. Lituanistinė mokykla. Trumpą pranešimą padarys 8 klases mokinė Dalia Eidukaitė. Lietuviška visuomenė prašoma iškilnėse dalyvauti.

× "Tėviškės" Lietuvių evangelikų liuteronų parapija ateinančią sekmadienį, vasario 15 d., ruošia Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimą. 10 val. rytą pamaldas atliks kun. kleb. Ed. Abramaitis. Vasare to paties parapijos salėje įvyks vestuvines vestuves maldos padarėjas kun. A. Stasys. Jas pravėdės daug gyvo humoro įnešdamas, dr. L. Kriauciūnas. Jaukavėdžius sveikino žodžiu Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, prof. dr. J. Meškauskas, Chicago's Alto pirm. R. Staniūnas, Vilniaus krašto lietuvių s-gos pirm., taip pat Birutė Jasaitienė ir eilė kitų. Kaip žinoma J. Pakalka yra ilgametis Alto veikėjas ir monumentaliu muzikinių šantų mecenatas.

× Organizacijų vėliavos su palyda prašomos dalyvauti Chicago's Lietuvių tarybos ruošiamose pamaldose vasario 15 d. 10 val. šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje.

× Tik \$124.95 už didelę 19" televiziją. Visų dalių garantija metams. Naudokitės išpardavimu. Gradinskas, 2512 W. 47 St., FR 6-1998. (sk.)

× Eglė Juodvalkytė, Daiva Vaitkevičiūtė, Virgilijus Krapauskas ir Algis Antanavičius, sudaro Korp! Neo-Lituanian grupę, kurie vaidins literatūriniam montažui Humoro ir Dainų Vakare su Vitaliu Žukausku. Vakaras įvyks vasario 14 d., 7:30 v. v., Jaunimo Centre. Bilietai numeruoti ir gaunami Marginauose. Studentams ir vaikams pusė kainos. (pr.)

× Muzikės A. Stephens "Aidutės" išpildys programos dalį savo gražiai skambančiomis dainomis Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje vasario 15 d., 2 val. p.p. Lietuviška visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti. (pr.)

× Iki Vasario šešioliktosios termino išo tik kelios dienos. Kas iki šiol dar nespėjo užsakyti sau ar kitam Lituanus žurnalą naują 1970 metų prenumeratą, ir tuo pačiu dovana įsigyti skanaus šveicariško Tobler šokolado dėžutę, prašome pasiskubinti. Siųsti: Lituanus, P. O. Box 9318, Chicago, Illinois 60690. Lituanus metinė prenumerata tik penki doleriai, o Tobler šokoladas — kuris gautas vežti iš Šveicarijos, A. Vaitkevičiui tarpininkaujant, Lituanus 15 metų sukakties proga, iki Vasario 16 prisuntusiems naują prenumeratą — bus taip pat vežti. (pr.)

× Mečys Šimkus, tiksliai ir tvarkingai užpildo FEDERAL ir STATE INCOME TAX blankus. 4259 S. Maplewood Ave., CL 4-7450 arba YA 7-2046. (sk.)

× Amerikos Lietuvių Montessori d-jos ir tėvų susirinkimas įvyks ketvirtadienį, vasario 12 d., 8 v. v. Vaikų nameliuose 2743 W. 69 St. Namelių vedėja D. Petrutytė kalbės tema: "Kaip sudaryti reikalingas sąlygas namuose normaliam vaikų vystymuisi". Visi kviečiami atsilankyti.

× Leoną Radauską šeštadienį ryto, prieš 12 val. apiplėšė, atimdami apie 300 dolerių jo paties ir jo žmonos socialinio draudimo pensijas, kai jis grįžo iš banko, iškeičęs čekius. Apiplėšė netoli namų. Albany ir 63 g-vė. Jam einant iš banko, privažiavo mašina, iš kurios išlipo moteris, kuri sakėsi iš toliau atvažiuavus, ieškanti vietos apsisistoti; nudavė, kad ji po operacijos, nusilpusi ir prašė si iš palaikyti. Tuo metu ji irgi "prisilaikė" apsikabinusi ir ištraukė pinigų.

× Marijona Sobieskienė iš Sun City, Arizonos, buvo atvykusi į Chicago, į savo brolo a. a. Leono Baran laidotuves. Mirė 47 m. amžiaus. Vėlonis buvo II Pas. karo veteranas veiklus parapijos komiteto narys, Kolumbo Vyčių narys, uoliai rinko aukas naujos lažnyčios statybai, būdamas rinklavo komiteto narys. Sobieskienė Sun City gyvena metus laiko. Kai ji buvo 12—14 metų, ji su savo broliu Antanu Brighton Pariso rajone išėmė odavo "Draugų", atsikėlus 6 val. ryto. M. Sobieskienė dirba kontraktoriaus įstaigoje ir yra labai patenkinta Arizonos klimatu. Chicagoje buvo sustojusi pas Aldoną ir Povilą Sobieskius.

× Magdalena Švedienė, sena Town of Lake gyventoja ir veikia, sunkiai serga ir randasi Oak Forest įstaigoje, 15900 So. Cicero Ave., Ward B 12. Galima ją ten aplankyti.

× A. a. Jurgio Watkins, su sunkios ligos, mirė vasario 8 d., Worcester, Mass. Vėlonis veikia Marcele Watkins vyresnės.

× Cicero, III, Šv. Kazimiero seserų rėmėjų susirinkimas įvyks šiandien, vas. 11 d., tuoj po vakarinių šv. Mišių.

× Gausios skaitytojų aukos stiprina mūsų spaudą. po 5 dol. aukoję: Petronėlė Fischer, E. St. Louis, Ill. J. Puodžiūnas, Waterbury, Conn. Dr. A. Martus, Cleveland, Ohio. Jonas Leita, Phila., Pa. A. Voketaitis, N. Haven, Conn. Aukotojams nuoširdiai dėkojame.

× Parama spaudai — geras darbas lietuviųbei. "Draugui" aukoję: po 3 dol. — Juozas Jusys, J. Matekūnas, Z. Barysas; po 2 dol. Cecilija Balsys, J. Rucys, E. Alšėnienė, M. Borusienė, B. Stokkus, P. Skablauskas, J. Matulaitis; 1,25 dol. — Ed. Stepas. Visiems nuoširdus ačiū.

× Šv. Kazimiero — Marijos alumnų d-jos šokiai ir pietūs įvyksta vasario 21 d. 9 v. v. Merchandise Mart Plazoje. Visos alumnės kviečiamos registruotis Saint Casimir — Maria Alumnae Association, 6727 S. California Avenue, Chicago, Ill. 60629, WA 5-8686, iki vasario 14 d.

× Ir jaunuoliai ir seneliai — tai Putnamo seselių rūpestis. Palengvinkim jų rūpestį auka. Atsilankykite į jų rėmėjų metinę vakarienę su menine programa vasario 22 d., 5 val. Jaunimo Centre. Bilietai Marginauose. (pr.)

× Už a. a. Juozo Tulabos sielą, minint dešimtą metinę, šv. Mišios bus atnašaujamos vasario 14 d., 8:30 v. r., Šv. Kriščiūnų bažnyčioje. Kviečiama dalyvauti pamaldose. (pr.)

Chicagos žinio:

38 LIKO BE NAMŲ

Sprogimas ir gaisras sunaikino 3 aukštų namą 3917 W. Roosevelt. 58 gyventojai liko be pastogės. Juos laikinai globoja Raudonasis kryžius. Apie nuostolius nepranešta, bet spėjama, kad sieks artį \$35.000.

RADIO MĖGEJAI

Radio mėgėjams teorijos kursai prasidės vasario 13 d., 6:45 v. v. Marquette Parko fieldhouse, 6700 S. Kedzie. Amžiaus riba nenustatyta. Kursai nemokami. Juos baigę gauna iš federalinės valdžios novicijų klasės radio operatoriaus leidimą.

BRANGI ŽĄSIENA

Smaguriautojams žinotina, kad už svarą rūkytos žąsienos dabar mokama \$6.29. Ji gaunama Stop & Shop ir Czimmer krautuvėse.

ORO REKORDAI

Šiomis dienomis oro biuras švenčia 100 metų sukaktį. Pranešta apie Chicagos rekordinius oro duomenis. Karščiausia buvo 105 laipsniai 1934 m. liepos 24 d. Šaltiausia buvo 23 laipsniai šalčio 1872 m. gruodžio 24 d. Daugiausia pasniogo: 23 coliai 1967 m. sausio 26—27 d. Daugiausia palijo: 6.24 colių 1957 m. liepos 12—13 d. Stipriausias 87 mylių į valandą vėjas užregistruotas 1894 m. vasario 12 d.

IS PUTNAMO SESELIŲ RĖMĖJŲ VEIKLOS

Putnamo seselių rėmėjų metinė vakarienė — seimas įvyks tai vasario 22 d. Jaunimo centre. Putnamo seselių nėra daug, bet jų darbai yra didei, pasiekia vienokiu ar kitokiu būdu beveik kiekvieną lietuvių. Ši proga Chicago's lietuviai, yra kviečiami gausiai atsilankyti į metinę šventę, pabendrauti, susitikti su seselėmis, pasigėrėti jaunimo išpildoma programa ir paremti seselių lietuviškus darbus.

Ona Norvilienė bus šeimininkė šios ruošiamos vakarienės. Ji savo darbą atliks be atlyginimo, kad būtų daugiau pelno seselių darbams. Vakarienės dalyviams šv. Mišios bus tėvų jėzuitų koplyčioje 4 val. ir jų metu giedos solistė Elena Blandytė. Vakarienės pradžia 5 v. vak. Vakarienės metu meninę programą išpildys p. Smieliauskiene vadovaujama "Grandies" šokių grupė, duetu palinksminis Laima ir Ramūnas Underiai ir padėklausos Vida ir Jolita Kriauciūnaitės. Visą šią programą praves rašytoja Nijolė Užabalienė.

Į šią vakarienę atvyks seselės iš Putnamo. Jos lankys savo geradarius ir rėmėjus skyrius. Ta proga įvyks susirinkimai atskiruose rajonuose.

Rėmėja

Illinois Bell telefono bendrovė surengė 100 gavusių JAV pilietybę piliečių parengimą. Čia matyti bendrovės saugumo viršininkas veteranas William Smith su kun. Kazim Raudeliūnu. Ši, kuris taip pat gavo AV pilietybę. Jie bus išsiųsti į "The Freedom Library" klubą, kuris yra JAV atstovė metmenys. Leidinį Bell bendrovė teikė kiekvienam naujam piliečiui.

Tėvynės ZVAIGŽDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų S-gos Chicago's skyriaus Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 7045 So. Claremont Avenue, Chicago, Illinois 60636

Laisvės angelas. Piešė Zivilė Brakauskaitė

VASARIO 16

14-tame amžiuje Lietuvos žemės ėjo nuo Baltijos iki Jūrų jūrų. Ji buvo galinga valstybė, bet turėjo ir priešų. Jai susilpnėjus, priešai — rusai ją užgrobė. Tai buvo sunkūs usų priespaudos laikai.

Tačiau jai išaušo vėl laisvės lienos. Lietuvių Taryba Vilniuje 1918 m. vasario 16 paskelbė Lietuvai vėl nepriklausoma valstybę. 22 metus Lietuva džiaugėsi laisve. Ji augo ir klestėjo.

Po 22 laisvės metų, Lietuva vėl pateko į tų pačių priešų rusų nelaisvę. Bet mes Lietuvos ir jos žmonių nepamirštame. Vasario 16 ypatingai pasivadame kovoti už Lietuvos ir jos gyventojų išlaisvinimą.

Vasario 16-oji didelė visų lietuvių šventė.

Lidija Bernardzikaitė, Cicero aukt. lit. m-los VIII klasės mokinė. Iš "Žiurėlio" nr. 11.

JEIGU AŠ GYVENČIAU LIETUVOJE

Jeigu aš gyvenčiau laisvoje Lietuvoje, aš būčiau labai linksmas, galėdama gyventi savoje tėvynėje. Aš nešiočiau ilgus plaukus supintus į kasas. Man labai patiktų eiti į mokyklą Lietuvoje, nes aš viską galėčiau mokytis lietuvių kalba.

Kai būtų vasaros atostogos, aš važiuočiau į Palangą prie jūros ir surinkčiau daug gintaro. Aš suskinčiau daug gra-

PRAEITŲ METŲ VASARIO 16 MINĖJIMAS MOKYKLOJE

Kovo 6 d. buvo mūsų mokykloje Vasario 16 minėjimas. Minėjimas įvyko paskutinių dviejų pamokų metu. Minėjime dalyvavo ir tėvai. Programą atliko patys mokiniai, kuri buvo gana įvairi. Buvo šokiai, dainos ir vaizdeliai. Vienas aštuono skyriaus mokinys pagrojo akordeonu, o antras pasirašė apysaką. Šešto skyriaus mokiniai atliko scenos vaizdelį "Vasario šešioliktosios sapnas", kurį parašė to paties skyriaus mokinė Rima Macytė. Kitų skyrių mokiniai pašoko tautinius šokius ir padainavo dainų. Dauguma mokinių buvo pasipuošę tautiniais drabužiais. Po to buvo padarytas filmas iš Lietuvos gyvenimo. Filmą buvo negaršinis, todėl mokytojai aiškino. Minėjimas pasibaigė 1 val. Mes visi ėjom namo.

Rita Likanderytė, Dariaus - Girėno lit. m-los VIII sk. mok.

VASARIO 16-JI

Lietuva ilgai buvo rusų pavergta. 1918 metais vasario 16 dieną, Lietuva atgavo laisvę ir tapo nepriklausoma valstybe. Vasario 16 Lietuvoje buvo visuomet džiaugsmingai paminėta, bet dabar Lietuva vėl pavergta ir Lietuvoje žmonės negali tos šventės minėti. Bet čia mes galime tą dieną švęsti, nes mes mylime savo kenčiančią tėvynę. Mes turime stengtis užaugti geras lietuviams, kad galėtumėm savo tėvynei Lietuvai padėti.

Audronė Kžytė, Marquette P. Lit. mok. IV sk. mokinė

NORIU ISMOKTI APIE LIETUVĄ

Šeštadieniais dauguma lietuvių berniukų ir mergaičių eina į lietuvišką mokyklą. Aš, tai, einu į New-Yorko Maironio šeštadieninę mokyklą. Per keturias valandas labai daug vaikų išmoksta lietuviškai skaityti ir rašyti. Mokomės ir religijos. Kartais nelengva nuvažiuoti, nes nedaug žmonių arti mokyklos gyvena. Per Kalėdas mokykla net ir vaidinimą paruošė. Man labai patinka eiti į lietuvišką mokyklą todėl, kad aš esu lietuvis ir noriu, kiek galiu, išmokyti apie Lietuvą, ir skaityti, ir rašyti. Aš noriu 8 skyrius pabaigti, bet man labai ilgai reikės laukti, nes aš tik ketvirtam skyriuje. Man labai patinka lietuviška mokykla. Nesvarbu, kad turiu važiuoti traukiniu ir truputį pėsčiam dar reikia paeiti. Aš tik džiaugiuosi, kad galiu eiti į lietuvišką mokyklą. Ir namie aš mokaus, kad tik galėčiau mokykloje gerai rašyti ir skaityti.

Raimundas Šližys, Maironio lit. m-los Brooklynne IV sk. mokinys

CEMODANAS

Škotas krautuvėje pirkto čemodaną. Krautuvinėje klausia: — Ar reikia supakuoti? Škotas: — Ne, panele, pakavimo popierį ir virvę įdėkite į čemodaną.

ZEMĖS IR ERDVĖS PROBLEMAS

Mes turėtume padalinti mūsų pinigus lygiai per pusę: vieną pusę — erdvės tyrinėjimui, o kitą pusę kitoms problemoms žemėje. Aš manau, kad tai būtų geriausias sprendimas, nes mes turime daug išmokyti apie erdvę, bet taip pat turime daug problemų žemėje.

Aš manau, kad didžiausios problemos žemėje yra oro ir vandens užteršimas, rasinės problemos ir krašto apsauga. Žemės problemos turėtų būti pirmiausiai išspręstos, nes jos vis darosi blogesnės ir blogesnės. Kelionės į erdvę galėtų truputį palaukti, kol bus geriau ir saugiau gyventi Amerikoje.

Jonas Jocius, V kl. K. Donelaičio lit. mokykla.

Piešė Juris Germanas, Marquette Parko lit. m-los IV sk. mok.